

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Problematika exekucí v České republice a rozbor
ekonomických dopadů navrhovaných změn**

Bc. Pavlína Hnízdová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Pavlína Hnízdová

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Problematika exekucí v České republice a rozbor ekonomických dopadů navrhovaných změn

Název anglicky

The problematics of executions in Czech republic and analysis of economic impacts of the proposed changes

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je provedení analýzy současných ekonomických problémů v exekučním řízení.

Díličím cílem práce je rozbor možných ekonomických dopadů exekucí na exekutory a na státní rozpočet. Dalším díličím cílem práce je na základě provedené analýzy vývoje exekucí v České republice a provedené případové studie zhodnotit vývoj a dopady navrhovaných změn jak exekutory, tak na ekonomiku státu s případnými návrhy a doporučením ke zlepšení současné dluhové situace.

Metodika

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část diplomové práce se na základě prostudování odborné literatury zaměřuje na vysvětlení principů exekučního řízení a fungování exekutorských úřadů. Je zde provedena analýza dosavadního stavu.

Praktická část práce je rozdělena na dvě části. První část je věnována současným problémům exekutorských úřadů hlavně z ekonomického pohledu. Jedná se o problematiku povinnosti přiznání DPH z nákladů exekuce, teritoriality neboli místní příslušnost exekutorů či odměňování exekutorů s ohledem na analýzu nové právní úpravy.

Druhým díličím cílem praktické části je analýza vývoje exekucí v České republice a provedení dotazníkového šetření zaměřeného na zkoumání dopadů navrhovaných změn pro exekutory. Práce zkoumá problémy vícenásobných exekucí a dluhové pasti. Provedeno je zhodnocení ekonomických dopadů navrhovaných změn na exekutora, zadluženého občana a na stát s případnými návrhy na řešení těchto problémů.

Doporučený rozsah práce

60 – 90 stran

Klíčová slova

Rozbor hospodaření, dluhová past, exekutorský úřad, exekuční řízení, teritorialita, platební neschopnost, ekonomické dopady, riziko, dlužník.

Doporučené zdroje informací

- BREBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy 2018*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2018. ISBN 978-80-7554-118-5.
- HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5522-504.
- HORA, Václav, HORÁK, Ondřej, ed. *Soustava exekučního práva: Soudní řízení nesporné*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Klasická právnícká díla (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-237-5.
- KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠÍMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074006302.
- KURKA, Vladimír a Karel SVOBODA. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7478-374-6.
- SHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce*. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo (Key Publishing). ISBN 9788087071915.
- SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-640-1.
- WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 11. 2019

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Problematika exekucí v České republice a rozbor ekonomických dopadů navrhovaných změn " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu své diplomové práce panu Bc. Ing. Jiřímu Čermákovi, Ph.D. za vstřícný přístup, cenné rady a metodické vedení práce.

Problematika exekucí v České republice a rozbor ekonomických dopadů navrhovaných změn

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou exekucí v České republice a rozбором ekonomických dopadů navrhovaných změn. Cílem práce je identifikovat ekonomické dopady některých návrhů na subjekty exekutorského trhu.

Teoretická část se nejdříve věnuje historickému průřezu exekucí, jsou v ní popsány platné právní normy a je popsáno postavení Exekutorské komory České republiky. Následně se zabývá obecným výkladem některých důležitých pojmů souvisejících s danými tématy a jsou klíčové pro pochopení postavení osoby exekutora, exekutorského úřadu a ostatních subjektů exekutorského trhu.

Praktická část je rozdělena na dvě části. První část poskytuje rozbor současných problémů exekučního řízení. Deskripci jsou přiblíženy stěžejní a nejdůležitější chystané změny, obzvláště v případě zavedení teritoriality neboli místní příslušnosti exekutora. Druhá část je věnována kvantitativní metodě výzkumu veřejného mínění, názorům konkrétní části společnosti, aktivních soudních exekutorů, jehož cílem bylo kromě požadovaných údajů týkajících se provádění exekucí také rozložení určitých názorů na připravovanou novelu. Zjištěná data jsou zpracována a následně vyhodnocena a prezentována pomocí přehledných grafů s příslušnými závěry.

Při zpracování této diplomové práce byla použita především metoda deskripce, neboli popisu dané problematiky a data byly čerpány zejména z platných právních norem, odborné literatury a ze zveřejňovaných dokumentů Exekutorské komory České republiky.

S odkazem na výsledky dotazníkového šetření je zřejmé, že velikost exekutorského úřadu má vliv na souhlas či nesouhlas s navrhovanými novelami exekučního řádu. To se týká např. otázky zavedení teritoriality a otázky ukončení marných exekucí, které právě názorově rozdělují exekutory.

Bylo zjištěno, že minimálně čtvrtina zahájených exekucí není splácena. Dochází také k nárůstu insolvenčí. Je zaznamenán negativní ekonomický dopad, a to převážně na straně zaměstnavatelů u osob, které mají více exekucí. Pozitivem, však je přijetí změny zákona na zákaz vymáhání dětských exekucí a přijetí novely ohledně zřízení chráněného účtu.

Klíčová slova: rozbor hospodaření, dluhová past, exekutorský úřad, exekuční řízení, teritorialita, platební neschopnost, ekonomické dopady, riziko, dlužník.

The problematics of executions in Czech Republic and analysis of economic impacts of the proposed changes

Abstract

The diploma thesis deals with the issue of executions in the Czech Republic and the analysis of the economic impacts of the proposed changes. The aim of this work is to identify the economic impacts of some proposals on the subjects of the executor market.

The theoretical part first deals with the historical cross-section of executions, it describes the applicable legal norms and describes the position of the Executor's Chamber of the Czech Republic. Subsequently, it deals with a general interpretation of some important concepts related to the topics that are key to understanding the position of the executor, the executor's office and other entities in the executor market.

The practical part is divided into two parts. The first part provides an analysis of current problems of enforcement proceedings. The description describes the most important planned changes, especially the case of the introduction of territoriality principle (local jurisdiction of the executor). The second part is devoted to a quantitative method of public opinion research, opinions of a specific part of society, active executors, concerning the execution of executions and distribution of certain opinions on the prepared amendment. The obtained data are processed and subsequently evaluated and presented using clear graphs with appropriate conclusions.

In the elaboration of this diploma thesis, the method of description was used, ie the description of the given issue and the data were drawn mainly from valid legal norms, professional literature and from published documents of the Executors' Chamber of the Czech Republic.

With reference to the results of the questionnaire survey, it is clear that the size of the executor's office has an effect on the agreement or disagreement with the proposed amendments to the execution law. This concerns, for example, the issue of the introduction of territoriality and the issue of ending futile executions, which currently divide the executors. It was found out that at least a quarter of the initiated executions are not repaid. There is also an increase in insolvency. There is a negative economic impact, mainly on the part of employers for people who have more than one execution. On the positive side,

there is adoption of an amendment to the law banning the enforcement of minors' executions and the adoption of an amendment regarding the establishment of a protected account.

Keywords: Management analysis, debt spiral, executory office, execution proceedings, principle of territoriality, insolvency, economic impacts, risk, debtor

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Historie exekučního řízení	16
3.1.1 17	
3.1.2 Historie exekučního řízení v České republice	17
3.2 Legislativa a pojmy v oblasti	18
3.2.1 Právní úprava	18
3.2.2 Pojmy	18
3.3 Exekutorská komora České republiky	20
3.4 Centrální evidence exekucí	22
3.4.1 Portál dražeb	24
3.5 Exekuce	25
3.5.1 Nalézací řízení	26
3.5.2 Vykonávací řízení	26
3.6 Rozdělení exekucí	26
3.6.1 Rozdělení dle druhu exekuce	27
3.6.2 Rozdělení podle způsobu provedení a druhu plnění	27
3.6.3 Rozdělení dle druhu pohledávek	28
3.7 Exekuční řízení	29
3.7.1 Zahájení exekučního řízení	29
3.7.2 Průběh exekučního řízení	29
3.7.3 Ukončení exekučního řízení	30
3.8 Insolvence, osobní bankrot	30
3.8.1 Druhy úpadku	31
3.9 Exekutor – podnikatel	33
3.9.1 Struktura exekutorského úřadu	34
3.9.2 Velikost exekutorského úřadu	34
3.9.3 Součinnost třetích osob	35
3.10 Skladba exekuce	36
3.10.1 Náklady exekuce	37
3.10.2 Inkasní účet a aplikace DPH	40
3.10.3 Exekuce a srážky ze mzdy a jiných příjmů	40

4	Vlastní práce	44
4.1	Vývoj exekucí	44
4.2	Současné problémy	47
4.2.1	Novely exekučního řádu	48
4.3	Teritorialita – místní příslušnost exekutora.....	48
4.3.1	Argumenty pro a proti zavedení teritoriality	51
4.3.2	Navrhované varianty teritorialit.....	52
4.3.3	Čistá teritorialita	52
4.3.4	Nepravá teritorialita	52
4.3.5	Spotřebitelská teritorialita.....	53
4.3.6	Sněhulák.....	54
4.4	Zastavení nevymahatelných exekucí.....	54
4.5	Zaměstnávání zadlužených osob.....	55
4.5.1	Zaměstnanec v exekuci	56
4.5.2	Náhrada zaměstnavateli za správu exekuce.....	57
4.5.3	Ztráta motivace	59
4.5.4	Problematika zaměstnávání osob s více exekucemi	59
4.6	Nezletilí a exekuce	60
4.7	Chráněný účet.....	63
4.8	Dotazníkové šetření.....	63
4.8.1	Postup získání dat	64
4.8.2	Získaná data a odpovědi na jednotlivé otázky dotazníkového šetření.....	64
4.8.3	Výsledky malé versus velké úřady	74
5	Závěr.....	79
6	Seznam použitých zdrojů	82
6.1	Literatura:	82
6.2	Internetové zdroje:	84
7	Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	89
7.1	Seznam tabulek	89
7.2	Seznam grafů.....	90
8	Přílohy	91

1 Úvod

„Věřitelé mají lepší paměť než dlužníci.“

Benjamin Franklin

Dluh se stal běžným jevem v naší společnosti. Současná generace běžně žije svůj život „na dluh“. Tomu se nelze divit. Denně jsme za strany médií (TV, internet, reklamy na sociálních sítích) zavaleni nabídkami na půjčku, úvěr, splátkový prodej. Je mnohem jednodušší si zařídit půjčku nebo přímo pořídit věc na splátky, než vyřídit obyčejnou reklamaci zboží. Následuje dluhová past, dluhová spirála a skloňování slov exekuce, exekuční řízení, oddlužení, insolvence. Výsledkem je stav, že statisíce Čechů končí v dluhové pasti. Dalším problémem je zastaralý Exekuční řád, který vznikl před dvaceti lety a reagoval na stav v devadesátých letech, kdy mnozí podnikatelé i spotřebitelé zjistili, že nesplácet dluhy může být výhodné. Norma sice zvýhodnila částečně věřitele, ale také exekutory, advokáty a nebankovní či vymáhací společnosti, které mohly rozjet rozsáhlý byznys s pohledávkami. A tento systém exekucí v České republice je v současné době byznysem, z něhož profitují především advokátní kanceláře a spřátelené exekutorské firmy. Pověst exekutorskému stavu nezlepšili ani někteří samotní exekutoři v souvislosti s nekorektními postupy a nepřiměřenými zásahy do práv povinných nebo i dalších osob.

Ani zjednodušení podmínek pro vstup do insolvence, zatím problém velkého zadlužení obyvatelstva moc nevyřešilo. Stále častěji je možné se setkávat s lidmi, kteří se zadluží, požádají o insolveni a za pět let „začínají s novým štítem“. A pokud se najdou další instituce, které jim opět půjčí, může se celá situace opakovat.

Již několik let probíhají přípravy na novele Exekučního řádu. Statisíce lidí v České republice mají nezvladatelné dluhy, kdy s třemi a více exekucemi tu na konci minulého roku žilo více jak 474 tisíc osob. Většina z nich je v exekuci roky, a pokud se nic nezmění, dluhy jim zůstanou do smrti. Současnou situaci může zhoršit také situace spojená s pandemií COVID-19. Následky exekucí nesou nakonec všichni. Předlužení totiž často „pracují na černo“, popřípadě nepracují vůbec. Čerpají sociální dávky, neplatí odvody nebo neodvádějí tolik, kolik by mohli, protože část výplaty dostávají na ruku. A stát tak přichází o nemalé finanční prostředky.

Vymahatelnost pohledávek před rokem 2001, tedy před zavedením soudních exekutorů v České republice, činila pouze 6 %. Po zavedení Exekučního řádu se podle kvalifikovaných odhadů vymahatelnost zvýšila na 60 % a v současnosti dosahuje asi 45 %.¹

Připravovaná novela Exekutorského řádu České republiky, ve které se chystají významné změny, nemá dopadat pouze na dlužníky a věřitele a stát, ale ve velké míře má ovlivnit samotnou exekutorskou profesi.

Budou připravované změny přínosem pro všechny účastníky exekučního řízení, nebo bude přínosem pouze jedné straně. Nebude novela zvýhodňovat dlužníka? Domůže se věřitel svého práva? A jak změny dopadnou na exekutorské úřady? Toto je jen několik otázek, na které se bude autorka snažit nalézt odpovědi v této diplomové práci.

¹ Přerozdělení trhu mezi exekutory. Kdo to vlastně zaplatí? *Aktuálně.cz* [online]. 1999 – 2021 *Economia*, a.s [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/jan-lacek.php?itemid=37583>

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je provedení analýzy současných ekonomických problémů v exekučním řízení.

Dílčím cílem práce je rozbor možných ekonomických dopadů exekucí na exekutory a na státní rozpočet.

Dalším dílčím cílem práce je na základě provedené analýzy vývoje exekucí v České republice a provedené případové studie zhodnotit vývoj a dopady navrhovaných změn jak na exekutory, tak na ekonomiku státu s případnými návrhy a doporučením ke zlepšení současné dluhové situace.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část diplomové práce se na základě prostudování odborné literatury formou platných právních norem, odborných článků a statistik zaměřuje na popis a vysvětlení principů exekučního řízení a fungování exekutorských úřadů. Začátek teoretické části je věnován historickému přehledu vývoje v oblasti exekučního práva jak ve světě, tak v České republice, jenž byl základem pro současnou exekuční činnost. Obsahuje také seznámení se základními pojmy a přehled platné legislativy. V další části se věnuje Exekutorské komoře České republiky, jako kontrolnímu orgánu sdružujícího exekutory a příslušným evidencím, které souvisí s exekutorskou činností. Následují popis postupu při exekučním řízení a seznámení s podmínkami pro insolvenční řízení. Závěr této části je věnován postavení exekutora jako podnikatele, výpočtům exekučních nákladů, součinnosti třetích stran a exekučním srážkám ze mzdy.

Praktická část práce je rozdělena na dvě části. První část je věnována současným problémům exekutorských úřadů. Primárně se tedy jedná o problematiku, týkající se teritoriality (místní příslušnosti exekutora). Jsou zde blíže popsány navrhované varianty čisté, nepravé a spotřebitelské teritoriality a návrhu zvaného Sněhulák. Následuje rozbor vybraných navrhovaných změn a úprav Exekučního řádu. Jedná se o problematiku zastavení nevymahatelných exekucí nebo zaměstnávání osob s vícenásobnými exekucemi. Práce poukazuje na problémy, které z těchto exekucí plynou věřitelům, exekutorům nebo

zaměstnavatelům se zvýšenými náklady, ale i problémům povinných, např. ztráty motivace.

Stěžejním bodem práce a závěrem praktické části je dotazníkové šetření, kterému předchází popis nejdůležitějších změn v připravované novele exekučního řádu, která by měla mimo jiné „snad“ vyřešit i problémy.

Dotazník byl distribuován prostřednictvím e-mailu dne 03. 03. 2021. Osloveno bylo všech 156 aktivních soudních exekutorům. Přímo součástí dotazníku byla také žádost o vyplnění příloženého dotazníku. Celkově odpovědělo 27 respondentů (jedná se tedy o vzorek o velikosti 17,3 % z celkového počtu soudních exekutorů). Dotazník byl sestavován tak, aby byl co možná nejvíce srozumitelný a jeho vyplnění nezabralo více než deset minut času. Zvolen byl uzavřený typ otázek. První tři otázky byly sestaveny tak, aby podle získaných odpovědí, mohlo dojít k roztrídění exekučních úřadů pro podrobnější interpretaci výsledků. Na základě výsledků bylo zvoleno rozdělení na malé a střední exekuční úřady. Malé exekuční úřady jsou úřady do deseti zaměstnanců, velké exekuční úřady jsou ty, které mají více než deset zaměstnanců. Další část otázek směřovala ke zjišťování počtu nových a ukončených exekučních řízení a řízení, která nejsou vymahatelná, závěr dotazníkového šetření je věnován k získání názorů na připravovanou novelu exekučního řádu. Odpovědi jsou zpracovány a vyhodnoceny pomocí přehledných grafů v programu Microsoft Excel 2016 formou vlastního zpracování.

V práci byly využity metody výzkumu provedením rozboru, deskripce a kvantitativní metody výzkumu veřejného mínění formou dotazníkového šetření, ale také dedukce.

3 Teoretická východiska

3.1 Historie exekučního řízení

Pojem exekuce vznikl z římského slova *executio*. Jeho první zmínky lze najít v Zákoníku dvanácti desek, který je nejstarší kodifikací římského práva z poloviny 5. století př. n. l. v němž je vyobrazen tento text:²

- 1) *„Těm, kteří uznali dluh a byli řádně odsouzeni, budiž dáno zákonných 30 dnů.*
- 2) *Teprve poté budiž vložena ruka. Ať ho vede před soud.*
- 3) *Nesplní-li rozsudek a nezaručí-li se nikdo za něj na soudě, ať ho odvede s sebou, spoutá ho buď provazem, nebo okovy o váze 15 liber, ne těžšími, nebo pokud bude chtít, lehčími.*
- 4) *Jestliže chce, ať žije ze svého. Pokud nežije ze svého, ať ten, kdo ho drží v poutech, mu dává den libru mouky. Pokud chce, ať dává více.*
- 5) *Třetího trhového dne ať rozsekají na části. Useknou-li si více či méně, ať jim to neškodí“.*³

Tento v celku krutý zákon, kde dlužník odpovídal za dluh svou vlastní osobou, byl později upraven Poeteliovým zákonem (325 př. n. l.), ve kterém bylo stanoveno, že za uvěřené peníze ručí dlužník jměním, nikoliv svým tělem. Zákon též zakazoval dlužníka prodat do otroctví nebo jej usmrtit, či dokonce rozsekat a umožňoval donutit dlužníka odpracovat si svůj dluh.⁴ Kolem roku 17 př. n. l. je vydán Juliův zákon, který umožňoval postoupení celého jmění věřiteli a tím pádem i odvrácení osobní exekuce.⁵ Objevují se zde prvky antického pojetí cti a morálky, které se dochovalo až dodnes. Ve středověku se exekuční právo řídilo zásadou formálnosti a rozlišuje se zde exekuce na věci movité a nemovité. Proces byl prováděn podle zemského práva.

² KINCL, J. In: Kincl, J., Urfus, V. Skřejpek, M. Římské právo. Praha: C. H. Beck, 1995. Str. 14-15

³ SHELLE, Karel, Karel SHELLE JR. a Ilona SHELLEOVÁ. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Norderstedt Germany: GRIN Verlag, 2011. s. 17

⁴ SHELLE, Karel, Karel SHELLE JR. a Ilona SHELLEOVÁ. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Norderstedt Germany: GRIN Verlag, 2011, s. 18

⁵ SHELLEOVÁ, Ilona. Exekuční řízení. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 14. ISBN 80- 86861-46-5.

U městských soudů bylo procesní právo ovlivněno více římským a kanonickým právem, proces se stal jednodušší a tím i rychlejší. Přehlednou a systematickou kodifikaci doby představoval zejména Koldínův zákoník z roku 1597.⁶ Velká proměna začala v době osvícení a to roku 1895, kdy byl vydán nový Exekuční řád s uvozovacím zákonem a také vydání obecného soudního řádu císařem Josefem II roku 1781, na jehož základě se začalo rozlišovat trestní řízení od civilního řízení.⁷

3.1.1

3.1.2 Historie exekučního řízení v České republice

Přístup k řešení exekucí vycházelo z rakouského práva. Jedna z prvních publikací, která se zabývala problematikou exekucí na českém území, byl spis od Václava Hory, *Nauka o přístupu* z roku 1906 s podtitulem *Studie z rakouského exekučního práva*. Spis se stal teoretickým základem pro řešení exekučního řízení v polistopadové době.⁸ Exekuční řízení za první republiky začalo právním dualismem. Snaha o vytvoření exekučního zákona vycházejícího z rakouských a novějších československých předpisů se bohužel do konce první republiky nepodařila prosadit. V období 2. světové války byly vydány různé civilně procesní normy, které se však nestaly součástí československého poválečného právního řádu. Po válce v Československu platil právní řád z první republiky, tedy rakousko-uherské právní předpisy. V roce 1948 byla přijata nová Ústava a byla vyhlášena „právníká dvouletka“ jejímž úkolem bylo zrušení tehdejšího právního řádu a vytvoření základu tzv. socialistického právního řádu. Základy byly položeny zákonem o zlidovění soudnictví z roku 1948. Nová právní úprava občanského soudního řízení byla zakotvena v zákoně č. 142/1950. Následné reformy vedly ke shrnutí exekučního řízení a celého občanského práva procesního do jednoho kodexu – občanského soudního řádu, který platil do vydání civilně procesního kodexu roku 1963 (č. 99/1963 Sb. ze dne 4. prosince 1963).

Revoluce roku 1989 přinesla změny politických, sociálních a hospodářských poměrů, které daly vzniknout řadě nových situací a nových vztahů. Docházelo k nárůstu

⁶ KEJŘ, Jiří. *Středověké kanonické právo v rukopisech České republiky*. Díl 1. Praha: Archiv Akademie věd České republiky, Komise pro studium a soupis rukopisů, 2003, s. 143. ISBN 80-86404-10-2

⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5, str. 19.

⁸ HORA, Václav. *Soustava exekučního práva: Soudní řízení nesporné*. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2016. s.3.

majetkoprávních sporů, a tak podle vzoru Maďarska, Polska a zejména Slovenské republiky a jejího zákona č.233/1995 Zb., o soudních exekútoroch a exekučnej činnosti neboli exekučný poriadok přijala Česká republika zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti neboli Exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Exekuční řád). Exekuční řád je stále platný, ale od jeho vydání prošel již více jak čtyřiceti novelami.

3.2 Legislativa a pojmy v oblasti

3.2.1 Právní úprava

Současné exekuční právo je v legislativním procesu České republiky řešeno těmito právními úpravami:

- zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (Exekuční řád) ve znění novely č. 396/2012 Sb.,
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora,
- vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti,
- zákon 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí
- vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí.

3.2.2 Pojmy

Soudní exekutor – je svéprávná, bezúhonná fyzická osoba, občan České republiky s úplným vysokoškolským vzděláním v oboru práva, která vykonává nezávisle a nestranně exekuční činnosti podle platného práva. Podmínkou pro výkon této funkce je povinnost složit exekutorskou zkoušku a být vybrán ve výběrovém řízení vyhlášeným Exekutorskou komorou České republiky (dále jen Exekutorská komora). Exekutor zároveň musí být povinně členem Exekuční komory a je vázán Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízením. Při výkonu své funkce má postavení úřední osoby na základě

ustanovení § 127 odst. 1 písm. d) Trestního zákoníku a používá zvláštní trestněprávní ochrany. Jedná se tedy, jak o osobu podnikatele, tak i o orgán veřejné moci. Svou činnost může vykonávat pouze na území České republiky.

Exekutorský úřad – nemá právní subjektivitu, tvoří ho soudní exekutor jmenovaný ministrem spravedlnosti a jeho zaměstnanci s pověřením výkonu úkonů exekučních činností.

Povinný – dlužník (pro účely této práce bude využíváno obou výrazů), kterému je uložena povinnost v exekučním řízení a je tak označen v návrhu na nařízení exekuce.

Oprávněný – věřitel (pro účely této práce bude využíváno obou výrazů), který podal návrh na nařízení exekuce a svědčí mu právo z exekučního titulu. Jedině oprávněný může podat návrh na zahájení exekuce.

Exekuce – jedná se o povolený způsob vymáhání dluhů dle zákona,⁹ je prováděna soudním exekutorem, kterého si lze libovolně zvolit (v současné době je v jednání návrh novely, který by měl omezit nebo zrušit libovolnou volbu exekutora).

Exekuční řízení – jedná se o řízení vedené soudním exekutorem, které je zahájeno na návrh účastníka, s cílem vynutit povinnost uloženou exekučním titulem, která nebyla povinným dobrovolně splněna.

Exekuční návrh – slouží k zahájení exekučního řízení. Podává ho vždy oprávněný a mimo jiné musí obsahovat originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu s potvrzením o jeho vykonatelnosti a určení exekutora, který má exekuci provést.¹⁰

Exekuční titul – je podklad pro zahájení exekuce, jedná se o listinný dokument, na jehož základě musí povinný splnit určitou povinnost. Jedná se většinou o rozhodnutí soudu, rozhodnutí vydané v rozhodčím řízení, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti nebo jiné zákonné listiny k vykonání exekučního řízení.¹¹

Exekuční příkaz – vydává soudní exekutor a jedná se o konkrétní způsob provedení exekuce.

⁹ Exekuce. *Finanční vzdělávání*[online]. Česká bankovní asociace 2020, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce>

¹⁰ Exekuci nařizuje soud na návrh věřitele. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/807-12-exekuci-narizuje-soud-na-navrh-veritele?w=>

¹¹ Platební rozkaz a další exekuční tituly. *Justice.cz* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/exekucni-titul-2/>

Náklady exekuce – jsou součástí vymáhané částky a tvoří je odměna exekutora, náhrada paušálně nebo účelně vynaložených hotových výdajů a daň z přidané hodnoty.

Centrální evidence exekucí – veřejný seznam exekucí provozovaný Exekutorskou komorou.

Exekutorská komora České republiky - stavovská organizace profesní samosprávy sdružující soudní exekutory České republiky. Členství v ní je pro všechny exekutory povinné ze zákona.¹²

3.3 Exekutorská komora České republiky

Exekutorská komora České republiky (dále jen Exekutorská komora ČR) má sídlo v Praze a byla zřízená Exekučním řádem. Jedná se o stavovskou organizaci profesní samosprávy sdružující soudní exekutory. Pro všechny exekutory je ze zákona povinné členství v exekutorské komoře. Členství v Exekutorské komoře ČR získá exekutor okamžikem, kdy je jmenován exekutorem¹³.

Na základě přijetí Exekučního řádu, bylo dne 31. 8. 2001 jmenováno prvních 81 exekutorů. Do dnešního dne bylo celkově jmenováno 228 exekutorů. Avšak v současné době je aktivních 156 exekutorů, ostatní buď ukončili svou činnost, nebo byli odvoláni, či mají pozastavenou činnost.

V ustanovení § 109 a násl. Exekučního řádu a stavovských předpisech nalezneme, že Exekutorská komora ČR je právnickou osobou, která je samosprávnou stavovskou organizací sdružující všechny exekutory a vede seznamy exekutorů, koncipientů i kandidátů. Nejvyšším orgánem Exekutorské komory ČR je sněm exekutorů, který hlavně volí členy prezidia, schvaluje rozpočet, stavovské předpisy a dále přijímá vnitřní řády. Prezidium komory je řídicím a výkonným orgánem, který má pět členů a ti volí prezidenta a viceprezidenta. Prezidium zastupuje a ochraňuje zájmy exekutorů, vypracovává řády, organizuje exekutorskou zkoušku a odbornou výchovu exekutorů, kandidátů, koncipientů a vykonavatelů exekutora, a dále zajišťuje například publikační a informační činnost.

¹² Úvodní strana. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/index.php?p=uvod&w=>

¹³ HLAVSA, P. Exekuční řád. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 141 s.

Prezident komory zastupuje Exekuční komoru ČR navenek a jedná jejím jménem. Dále řídí jednání sněmu a je zastupován viceprezidentem. V rámci orgánů působí také komise zkušební, revizní, kontrolní a kárná. Komise zabezpečují řádné fungování Exekutorské komory ČR, exekutorských úřadů a exekutorů a jejich zaměstnanců.

Dohled nad činností exekutora je řešeno v ustanovení § 7, Exekučního řádu. Jedná se o zvláštní postavení osoby exekutora v právním řádu. Ten provádí činnost, při níž zasahuje do soukromé sféry osob.¹⁴ Na exekuční činnost dohlíží Ministerstvo spravedlnosti České republiky, které provádí kontroly vnitřního fungování úřadu, a mimo jiné může nahlížet do spisového materiálu, vstupovat do prostor úřadu i požadovat vysvětlení k případným nejasnostem. Exekutor je povinen Ministerstvu spravedlnosti poskytovat požadovanou spolupráci¹⁵. Dalším dohledovým subjektem je Kontrolní komise. Ta se podle ustanovení § 113a odst. 3 Exekučního řádu zaměřuje na vedení úřadů a činnost exekutorů. Navrhuje opatření související s vyřizováním stížností podaných na exekutory nebo jejich zaměstnance. Její činnost je preventivní a výchovná. Mezi osoby, které mohou provádět řádný dohled nad činností exekutorů, patří též předseda soudu. Může získávat znalosti o rozhodovací praxi exekutora, o postupech v exekučních věcech. Vzhledem k tomu pak může zajistit neustálý dohled nad výkonem exekuční činnosti. Prostřednictvím systematického dohledu prováděného předsedou soudu, tak lze předejít zvláště opakovaným pochybením a chybné exekutorské praxe konkrétního exekutora.

V případě podezření na pochybení v procesu exekuce nebo při nevhodném chování exekutora lze kontaktovat přímo stavovskou organizaci, která sdružuje exekutory, a tou je Exekutorská komora ČR. Dále lze podat stížnost k ministru spravedlnosti, k předsedovi exekučního soudu, k předsedovi okresního soudu, kam náleží sídlo exekutora (kontakty jsou k nalezení na www.justice.cz). Ti jsou oprávněni v případě potvrzení pochybení a implementace chybné exekutorské praxe podat proti dotyčnému exekutorovi, koncipientovi či kandidátovi kárnou žalobu.

¹⁴ Rozhodnutí ÚS, sp. zn. IV. ÚS 112/04 – Z hlediska funkcionálního vykonávají exekutoři státní moc a tento fakt umožňuje ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhů v kárných řízeních i spoluodpovědnost státu za způsobenou škodu.

¹⁵ HLAVSA, P. Exekuční řád. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 23 s.

3.4 Centrální evidence exekucí

Centrální evidence exekucí je dálkově přístupný registr exekucí, které vede, spravuje a provozuje Exekutorská komora ČR v souladu s ustanovením § 125 zákona č. 120/2001 Sb., Exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. Postupy a způsoby zapisování a vymazávání údajů v Centrální evidenci exekucí dále upravuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí, ve znění pozdějších předpisů.¹⁶

Do tohoto registru mají soudní exekutoři ze zákona povinnost zapisovat všechny jimi řešené exekuce firem a fyzických osob. Registr tak obsahuje stovky tisíc průběžně aktualizovaných exekucí, a proto je možné Centrální evidenci exekucí pokládat za největší veřejně dostupnou databázi dlužníků v České republice.

Mezi informace, které z Centrální evidence exekucí můžeme zjistit, patří:

- skutečnost, zda byla na konkrétní subjekt nařízena exekuce podle exekučního řádu,
- který soudní exekutor byl zmocněn provedením exekuce,
- o jakou vymáhanou povinnost se jedná,
- kdy byla exekuce nařízena,
- jak byla exekuce vyřízena (např. informace o pravomocném odložení či zastavení řízení).¹⁷

Soudní exekutoři zapisují po uplynutí 30denní lhůty k dobrovolnému plnění, určené ke splnění vymáhané povinnosti:

- vyrozumění o zahájení exekuce,
- pravomocné usnesení o zastavení a odkladu exekuce,
- dražební vyhlášky (Portál dražeb),
- oznámení dražebního roku (Portál dražeb).

Zápisy z vyrozumění o zahájení exekuce se provedou do tří dnů po zapsání doložky provedení exekuce, z usnesení o odkladu nebo zastavení exekuce do tří dnů od nabytí právní moci těchto rozhodnutí. Odstranění všech údajů z evidence týkající se nařízené

¹⁶ O projektu. *Centrální evidence exekucí*[online]. 2009 - 2021, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ceecr.cz/>

¹⁷ Centrální evidence exekucí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>

exekuce bez zbytečného odkladu má povinnost provést exekutor po uplynutí patnácti dnů ode dne, kdy se dozvěděl o skončení exekuce. Tyto změny, které se zapisují do rejstříku, provádí exekutor tak, aby odpovídaly přesně stavu řízení, které daný exekutor vede či vedl.¹⁸

Z Centrální evidence exekucí je možné na žádost vydat výpis nebo potvrzení o tom, že určitý údaj v evidenci exekucí není zapsán. Výpis a potvrzení jsou veřejnými listinami a prokazují stav evidovaný v Centrální evidenci exekucí k okamžiku, který je na nich uveden. Výpis lze získat po přihlášení na webových stránkách www.ceecr.cz, osobně v sídle Exekutorské komory v Praze nebo v Brně, v současné době také na pobočkách České pošty s Czech POINTem. Dle výše uvedené vyhlášky č. 329/2008 Sb., je nahlížení do Centrální evidence exekucí zpoplatněno.

Centrální evidence exekucí představuje významný pokrok v oblasti právní jistoty věřitelů a dalších osob. Na jedné straně stále více občanů zjišťuje, že možnost výpisu z Centrální evidence exekucí je vhodné a někdy dokonce i výrazně nápomocné při řešení některých životních situací - při pronajmutí bytu nájemníkovi, o kterém nemáme žádné informace, ale také pokud např. někdo někomu půjčuje peníze, při koupi nemovitosti, auta, a v současné době také mezi partnery, ať už před svatbou, nebo třeba před nákupem společné nemovitosti. Na straně druhé se dá při zjišťování exekucí nařízených vůči dlužníkům spoléhat jen omezeně a to tím, že se evidují pouze pravomocně nařízené exekuce. V praxi ale často nastává situace, kdy je vydáno usnesení soudu o nařízení exekuce, proti kterému se dlužník odvolá. V takovém případě nenabude usnesení o nařízení exekuce právní moci, a není tak ani zapsáno do Centrální evidence exekucí. V případě jednoho dlužníka přitom může jít až o desítky nařízených - avšak nepravomocných - exekucí, které by zcela jistě měly značnou vypovídací hodnotu o jeho možné solventnosti. Zájemce se však o nich z Centrální evidence exekucí nedozví. A v neposlední řadě Centrální evidence exekucí neobsahuje údaje o výkonech rozhodnutí

¹⁸ Centrální evidence exekucí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>

vedených soudy, orgány státní správy a samosprávy, finančními orgány či zdravotními pojišťovnami, což si mnoho dotazujících ani neuvědomuje.¹⁹

Lze tedy jednoznačně doporučit, aby se věřitelé a třetí osoby při ověřování solventnosti dlužníků nespolehali jen na údaje obsažené v Centrální evidenci exekucí.

3.4.1 Portál dražeb

Portál dražeb je součástí Centrální evidence exekucí a je veřejně dostupným portálem na webové adrese www.portaldrazeb.cz. Je provozovaný a spravovaný Exekutorskou komorou ČR. Jedná se o webové rozhraní, které bylo původně součástí Centrální evidence exekucí. Na základě rozhodnutí Prezidia Exekutorské komory ČR č. 3/10/P25 byla část, v níž jsou vedeny dražební vyhlášky a oznámení o dražebním roku podle ustanovení § 125 odstavec 1 písmeno c) a d) exekučního řádu, technicky vyčleněna zvláště s tím, že tyto údaje budou vedeny na Portálu dražeb.²⁰

Na portále dražeb se evidují informace o dražbách nařízených v rámci exekučních řízení. Zápisy provádějí soudní exekutoři na základě vyhlášky č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí. Lze zde najít informace o konkrétních dražbách nemovitostí vedených jednotlivými soudními exekutory podle Exekučního řádu, zejména zjišťovat, kterých nemovitostí se dražba týká, datum konání dražebního roku, výši nejnižšího podání a další relevantní informace.²¹

Cílem exekutorské komory je, aby Portál dražeb sjednotil roztržštěný trh elektronických dražeb a byl tak zaveden jednotný, ucelený a přehledný systém.

¹⁹ Údaje z Centrální evidence exekucí je třeba brát s rezervou. *Patria.cz*[online]. 1997 - 2021, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/1940097/udaje-z-centralni-evidence-exekuci-je-treba-brat-s-rezervou.html>

²⁰ Portál dražeb. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/portal-drazeb/23-portal-drazeb?w=>

²¹ Portál dražeb. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/portal-drazeb/23-portal-drazeb?w=>

3.5 Exekuce

Exekuce je dnes pojem, který nahání strach. Aby však došlo k exekuci, musí nejprve vzniknout nějaký dluh nebo pohledávka. Ani to ještě není důvod, že nám hrozí exekuce. To že máme dluh, je dnes vcelku běžná záležitost. Celkový dluh obyvatel ČR evidovaný ke konci prvního pololetí roku 2020 činil 2,52 bilionu Kč.²² Z toho tvoří 2,03 bilionu Kč dlouhodobý dluh (hypotéky, stavební spoření) a zbytek 492,3 miliard je krátkodobý dluh na spotřebu.

Zadluženost obyvatelstva je tedy vysoká. V této souvislosti je potřeba vysvětlit pojem zadluženost a předluženost.

Zadluženost – je stav kdy má člověk dluh, půjčku, hypotéku nebo jiný závazek, ale je schopný své závazky splácet a ve stanovených lhůtách je splácí.

Předlužení - už je stav, kdy člověk není schopný dostát svým závazkům a není tedy schopen je splácet. Výše dluhu přesahuje hodnotu majetku.

Věřitel v této situaci má několik možností, jak nastalou situaci řešit. Prvním krokem většiny věřitelů je snaha situaci řešit s dlužníkem dohodou například o odložení splátek za určitých podmínek nebo úpravou splátkového kalendáře.

Pokud však dlužník nadále nesplácí, přichází na řadu další možnost. Jedná se o podání žaloby k soudu nebo využití inkasních (vymahačských) agentur.

Využívání inkasních společností se ale nedoporučuje. Tyto společnosti bývají netransparentní a pro vymožení dluhu nemají žádnou právní oporu. Nemají právo vstupovat na pozemek ani do bytu, nemohou postihnout mzdu či peněžní účet dlužníka. Hlavně nepodléhají žádné regulaci ani kontrole a neexistuje nad nimi žádný dohledový a regulační orgán.²³ Většinou tak přistupují k nekalým praktikám, jako je například psychický nátlak nebo se vydávají za exekutory.

²² Dluh obyvatel Česka vzrostl na 2,52 biliónů Kč. *E15 Finexpert.cz*[online]. 2001 - 2021 CZECH NEWS CENTER a.s., [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/pujcujeme-si/dluh-obyvatel-ceska-vzrostl-na-2-52-bilionu-Kc-1372722>

²³ Falešní exekutoři. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>

Další možností je dluh vymáhat soudní cestou, kde prvním krokem je podání žaloby na dlužníka.

3.5.1 Nalézací řízení

V případě, kdy nedojde k dohodě mezi dlužníkem a věřitelem, má věřitel možnost podat žalobu k soudu. Tímto je zahájeno nalézací řízení. V nalézacím řízení soud rozhodne, zdali je nárok věřitele oprávněný, a pokud rozhodne v jeho prospěch, tak uloží dlužníkovi složit věřiteli částku uvedenou v žalobním návrhu, do lhůty, kterou soud ve svém rozhodnutí určí. Toto rozhodnutí soudu pak bude mít povahu exekučního titulu. Pokud však dlužník ani v nařízené lhůtě nesplatí svůj závazek, může věřitel buď podat návrh na zahájení výkonu rozhodnutí k příslušnému soudu a zahájí se tak soudní výkon rozhodnutí, nebo může podat návrh na zahájení exekuce soudnímu exekutorovi, jenž ho následně předloží exekučnímu soudu a zahájí se tak exekuční řízení.²⁴

3.5.2 Vykonávací řízení

V tuzemsku funguje tzv. dvojkolejnost výkonu rozhodnutí. Výkon rozhodnutí může provádět buď sám soud prostřednictvím svých vykonavatelů, jedná se tedy o soudní výkon rozhodnutí na základě ustanovení § 251-351a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů nebo pověřený soudní exekutor.²⁵

3.6 Rozdělení exekucí

V současné době lze exekuce rozdělit na několik druhů, a to podle typu exekuce nebo podle druhu způsobu jejího provedení a způsobu plnění, ale také dle druhu pohledávky. Asi nejvíce používaným rozdělením je rozdělení podle způsobu provedení exekuce.

²⁴ Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

²⁵ Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

3.6.1 Rozdělení dle druhu exekuce

Soudní exekuce, je v současné době nejčastějším způsobem provádění exekucí. Probíhá na základě pověření soudu, jedná se o výkon státní moci prostřednictvím soudního exekutora a na tento úkon se nevztahuje soudní poplatek, ale exekutor je odměňován podle výsledku řízení. Podrobněji bude popsáno dále v textu práce.

Soudní výkon rozhodnutí nařizuje a provádí soud na základě občanského soudního řádu. Oprávněný je povinný zaplatit soudní poplatek. Vzhledem k tomu, že soud není zainteresován na výsledku, je efektivita dosažení vymáhané pohledávky nižší než u soudní exekuce.

Daňová exekuce je vymáhání daňových nedoplatků a pokut, které byly uděleny v daňovém řízení. V postavení věřitele je zde finanční úřad, který má pravomoc pohledávku vydáním daňového exekučního příkazu sám vymoci nebo využít dalších dvou způsobů. Těmi je využití soudního exekutora nebo se obrátí na soud s návrhem na nařízení soudního výkonu.²⁶

Správní orgány mohou na základě správního řádu nařídit správní exekuce. Návrh na zahájení této exekuce ale může podat kdokoliv, komu bylo vykonatelným správním rozhodnutím přiznáno určité právo, případně byl správním orgánem schválen vykonatelný smír a z tohoto smíru mu vymáhané právo plyne.²⁷

3.6.2 Rozdělení podle způsobu provedení a druhu plnění

Způsob, jakým bude exekuce provedena, stanoví exekutor. Může využít a různě kombinovat všechny zákonem stanovené způsoby provedení exekuce. Exekutor je povinný v exekučním příkazu zvolit takový způsob exekuce v souladu se zásadou přiměřenosti, ve které zákon stanoví: *„zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu*

²⁶ Daňová „exekuce“ a další režimy. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

²⁷ Daňová „exekuce“ a další režimy. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce.“²⁸ Exekuce můžeme rozdělit podle druhu plnění, na peněžité, nepeněžité a zvláštní – personální.

Exekuce na peněžité plnění jsou nejčastější formou vymáhání dluhu. Lze je provést splátkovým kalendářem, srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí, postižením podniku, správou nemovitostí nebo pozastavením řidičského průkazu, a to v případě k vymožení výživného na nezletilé dítě.

Exekuce na nepeněžité plnění, se týkají plnění v jiné než peněžní formě. Zahrnují činnosti jako vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci nebo provedení prací a úkonů.

Zvláštní exekuce se v současné době používají jen v souvislosti s výkonem rozhodnutí o výchově nezletilých dětí.

3.6.3 Rozdělení dle druhu pohledávek

Exekuce se dělí také podle typu pohledávek na přednostní a nepřednostní. Jak samotný název napovídá, přednostní pohledávky mají přednost před nepřednostními. Tato přednost se vztahuje k jejich splácení ve formě srážek ze mzdy. Pokud povinný disponuje oběma typy pohledávek má přednostní pohledávka při splácení určitou přednost.

Přednostní pohledávky jsou stanoveny v Občanském soudním řádu, v zákoně číslo 99/1963 Sb., v ustanovení § 279. Jedná se například o pohledávky na výživném, náhrady škod způsobené ublížením na zdraví či úmyslnými trestnými činy, pohledávky daní a poplatků, na dávkách nemocenského, důchodového, sociálního či zdravotního pojištění apod.²⁹

²⁸ Zákon č. 120/2001 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>.

²⁹ Co jsou přednostní a nepřednostní pohledávky při exekuci? *Online finance* [online] 2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://online-finance.info/2020-co-jsou-prednostni-a-neprednostni-pohledavky-pri-exekuci/>

Ostatní pohledávky, které nejsou v tomto zákoně specifikovány, lze zařadit do kategorie nepřednostních pohledávek. Lze si pod nimi představit třeba nezaplacené pokuty za jízdu v MHD, různé pohledávky za neuhrazené zboží, služby nebo energie.

3.7 Exekuční řízení

Jako každé řízení má i exekučního řízení svůj zákonný postup, jehož účelem je vymožení povinnosti, která nebyla povinným dobrovolně splněna. Postup je specifikován v Exekučním řádě, Hlava III. Exekuční činnost, Díl 2, Exekuční řízení, v ustanoveních § 35 - § 57.

3.7.1 Zahájení exekučního řízení

Exekuční řízení je zahájeno dnem podání exekučního návrhu soudnímu exekutorovi. Návrh musí obsahovat pravomocný a vykonatelný exekuční titul, povinnost, která má být exekucí vymožena, označení exekutora, který má exekuci vést a další podmínky specifikované v ustanovení § 38 exekučního řádu. Na základě podání návrhu následně zažádá soudní exekutor u soudu o pověření. Pokud jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady, vydá soud usnesení o nařízení exekuce. Teprve po vydání pověření je exekutor oprávněn činit v exekučním řízení další kroky.³⁰

3.7.2 Průběh exekučního řízení

Soudní exekutor po obdržení usnesení o nařízení exekuce je povinen dle ustanovení § 46, odstavec 1, postupovat ve věci rychle a účelně. Nejprve vydá vyrozumění o zahájení exekuce, které do 15 dnů doručí povinnému, oprávněné osobě, případně dalším zainteresovaným osobám a institucím. Vyrozumění o zahájení exekuce obsahuje základní informace o nařízené exekuci. Spolu s touto listinou je povinnému doručena také výzva ke splnění vymáhané povinnosti, výkon rozhodnutí nařizuje a provádí soud. Povinný nesmí

³⁰ Exekuční řízení krok za krokem. *Finanční vzdělávání* [online]. Česká bankovní asociace 2020, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/exekucni-řízení>

od data doručení vyrozumění nakládat se svým majetkem (generální inhibitorium) mimo výjimky, jako například zabezpečení základních životních potřeb. Dále exekutor zavede exekuci do rejstříku zahájených exekucí, který je neveřejný. Ministerstvo spravedlnosti poskytuje údaje z rejstříku pouze soudům a Exekutorské komoře.³¹

V rejstříku se eviduje: exekutor, který exekuční řízení zahájil (případně další exekutoři, pokud došlo ke změně), spisová značka řízení, označení titulu a orgánu, který exekuční řízení vydal, označení oprávněného a povinného, označení vymáhané povinnosti, datum zahájení a ukončení exekuce. Údaje vedené v rejstříku zahájených exekucí se vymažou po uplynutí 25 let od data skončení exekuce.³²

3.7.3 Ukončení exekučního řízení

Exekuční řízení je ukončeno při splnění vymáhané povinnosti a úhradě plných nákladů exekuce, včetně nákladů oprávněného na základě vydaného příkazu k úhradě nákladů exekuce nebo jiného rozhodnutí. K ukončení, ale může dojít ještě na začátku řízení, a to ve chvíli, kdy exekutor zašle povinnému výzvu ke splnění vymáhané povinnosti. Pokud v této 30denní lhůtě povinný splatí své pohledávky, má nárok na snížené náklady exekuce.

Pokud však povinný nemá finanční ani jiné prostředky, kterými by mohl své dluhy splácet, je možnost ukončit exekuční řízení pomocí oddlužení neboli osobního bankrotu.

3.8 Insolvence, osobní bankrot

Insolvence, nebo insolvenční řízení je takový druh soudního řízení, jehož hlavním cílem je vypořádání dluhů takovým způsobem, aby došlo k co nejvyššímu a relativnímu uspokojení všech dlužníkových věřitelů. Jedná se vlastně, o takovou dohodu mezi dlužníkem a věřitelem. Insolvence svým způsobem pomáhá jak dlužníkům, kterým nabízí

³¹ Zákon č. 120/2001 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120.0/2001_Sb.

³² Kasíková, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, 1167 s

možnost v rámci oddlužení snížit a také vypořádat své finanční závazky, tak zároveň věřitelům, kterým se zaplatí alespoň určitá část jejich pohledávek.

Insolvenční zákon upravuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku, a způsobech jeho řešení, též insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. 1. 2008. Tento zákon definuje způsoby řešení úpadku a hrozícího úpadku fyzických a právnických osob, podnikatelů i nepodnikatelů, během soudního řízení.³³

3.8.1 Druhy úpadku

Insolvenční zákon definuje tři druhy úpadku, a to platební neschopnost, předlužení a hrozící úpadek. Ve všech třech případech dochází k situaci, kdy dlužník není schopen vypořádat se svými dluhy.

Platební neschopnost

Platební neschopnost nastává, pokud má dlužník více věřitelů (a to nejméně dva) a pokud má závazky déle jak 30 dnů po splatnosti a není schopen je plnit. Tato neschopnost může nastat v případě, kdy dlužník zastaví platby svých peněžitých závazků či neplní své peněžité závazky déle jak 3 měsíce. Důvodem platební neschopnosti je i nemožnost dosáhnout plnění pohledávky za dlužníkem pomocí exekuce či výkonem rozhodnutí.

Předlužení

Dlužník, kterým je právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel, má více věřitelů a celková hodnota jeho dluhů převyšuje hodnotu jeho majetku.

³³ Zákon č. 182/2006 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182>

Hrozící úpadek

Návrh na zahájení insolvenčního řízení z důvodu hrozícího úpadku podává pouze dlužník, v situaci, ze které jasně vyplývá, že nebude schopen řádně a včas splatit podstatnou část svých dluhů.³⁴

Insolvence - je možnost oddlužení předlužené osoby. Někdy také hovoříme o osobním bankrotu nebo oddlužení, ale význam je stejný. Je vhodná jak pro fyzické osoby, tak i osoby samostatně výdělečně činné, které mají více závazků, než jsou schopny zaplatit. Obecně však platí, že insolvence není vhodná pro osobu, která dluží 20.000,- Kč nebo méně. Zákon také umožňuje v případě zadlužení manželů podání insolvence manželů.

K podání přihlášky do insolvence je však nutnost splnění všech podmínek, které vymezuje insolvenční zákon. Jedná se o tyto podmínky:

- finanční závazky dlužníka jsou minimálně 30 dní po splatnosti,
- dlužník má minimálně dva věřitele,
- je schopen splatit 30 % svých závazků za 5 let, je schopen zaplatit 60 % za 3 roky nebo alespoň minimální procento za 5 let, a
- nemá záznam v rejstříku trestů hospodářské a majetkové povahy za posledních 5 let.³⁵

V České republice za posledních 13 let, a to konkrétně od roku 2008 do 1. 1. 2021 do procesu oddlužení vstoupilo cca 240.000 lidí, z toho je více než dvě pětiny úspěšně dokončily.

V současné době se oddlužuje cca 115.000 osob, z nich 72 % jsou občané a 28 % živnostníci. Odhaduje se, že devět z deseti dlužníků oddlužení dokončí a přibližně 20.000 oddlužovaných „odpadlo“ a to z důvodů neplnění podmínek, ale také i úmrtí. Zadlužení živnostníci v konkursu splatili asi 15 procent dluhu. Nepodnikající dlužník dluží v průměru

³⁴ Co je insolvence? *Insolvenční návrhy* [online]. 2021, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.insolvenčni-navrhy.cz/co-je-insolvence.html>

³⁵ Co je insolvence? *Insolvenční návrhy* [online]. 2021, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.insolvenčni-navrhy.cz/co-je-insolvence.html>

650.000,- Kč, z toho splatí 370.000,- Kč, což je 56 %. Věřitelé celkem, z nichž nejvýznamnějším je stát, od zadlužených jednotlivců dostali zpět 38 miliard Kč.³⁶

V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR je nyní novela insolvenčního zákona, která přenáší do legislativy evropskou směrnici. Podle návrhu by se mělo oddlužení zkrátit z pěti let na tři roky. Jak uvedla Jarmila Veselá, oddlužovací podmínky zmírnila už novela z roku 2019:

„Jestliže připustíme, aby se ekonomicky schopní lidé zbavili dluhů snadno a rychle, vydáváme v této obtížné situaci špatný signál. V rodinách děti přijímají vzorce chování rodičů... Nejenže ublížíme věřitelům, ale i dlužníkům.“ Podle společnosti InsolCentrum by bylo vhodné novelu stáhnout. Stát by měl získat data o dlužnících, měla by se posílit prevence a monitorovat „dlužnická scéna“ po pandemii onemocnění covid-19.³⁷

3.9 Exekutor – podnikatel

Soudní exekutor je fyzická osoba, kterou stát pověřil exekutorským úřadem a která provádí nucený výkon exekučních a dalších činností dle Exekučního řádu. Tuto činnost vykonává za úplatu a jeho činnost je neslučitelná s jinou výdělečnou činností mimo správy vlastního majetku a činností souvisejících s například pedagogickou nebo publikační činností. Přesný výčet je stanoven v ustanovení § 3, odst. 2, Exekučního řádu.

Exekutor, ale nemá úplně stejné podmínky pro své podnikání jako běžný podnikatel. Z jedné strany je brán jako podnikatel, který musí o své zakázky na volném trhu bojovat, na druhé straně si zakázky nemůže volně vybírat. Pokud obdrží exekuční příkaz vydaný soudem na jeho jméno, může ho odmítnout pouze ve dvou případech a to:

- a) odporuje-li zákonu nebo právním předpisům,

³⁶ Za posledních 13 let vstoupilo do oddlužení 240 000 lidí *Advokátní deník.cz*[online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/01/26/za-poslednich-13-let-vstoupilo-do-oddluzeni-240-000-lidi/>

³⁷ <https://advokatnidenik.cz/2021/01/26/za-poslednich-13-let-vstoupilo-do-oddluzeni-240-000-lidi/> Za posledních 13 let vstoupilo do oddlužení 240 000 lidí *Advokátní deník.cz*[online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/01/26/za-poslednich-13-let-vstoupilo-do-oddluzeni-240-000-lidi/>

b) jestliže žadatel o provedení exekuce nesložil přiměřenou zálohu na náklady exekuce, nejde-li o exekuci k vymožení výživného nezletilého dítěte.³⁸

V ostatních případech má exekutor povinnost zahájit exekuční řízení. A to i v případech, kdy je zjevné riziko, že bude exekuce zastavena pro nemajetnost dlužníka. Pokud tento případ nastane, riskuje exekutor, že náklady exekuce nedostane zaplacený.

3.9.1 Struktura exekutorského úřadu

Strukturu exekutorského úřadu si podle potřeb určuje sám exekutor, její specifikace není předepsána žádným zákonem nebo stavovskými předpisy Exekutorské komory. Každý úřad, tak může disponovat trochu jinou strukturou, většinou podle konkrétních potřeb.³⁹ Zaměstnancem úřadu může být vykonavatel exekutora, exekutorský kandidát, koncipient exekutora a další zejména administrativní pracovníci.

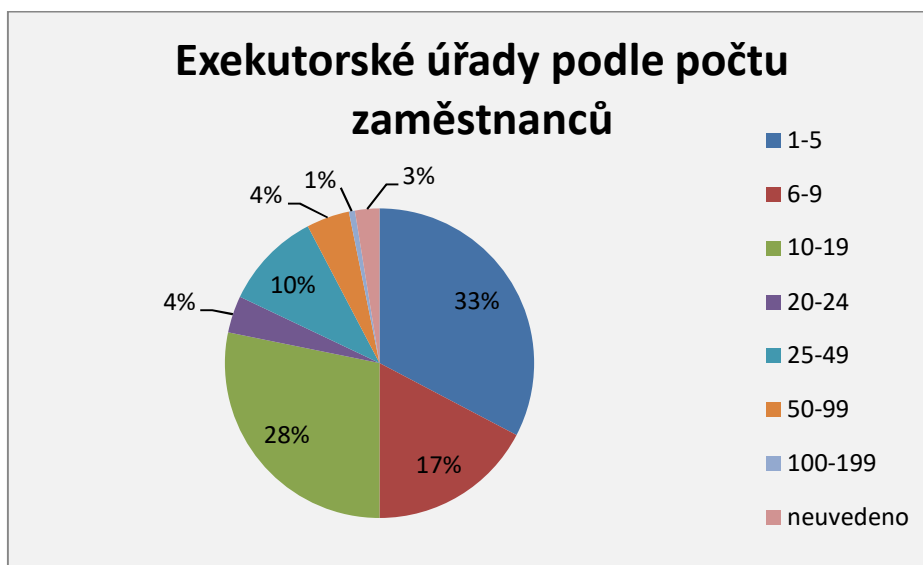
3.9.2 Velikost exekutorského úřadu

V současné době jsou na exekutorském trhu velké rozdíly mezi velikostí exekutorských úřadů. Kritériem pro stanovení velikosti může být počet exekučních nápadů (počet nově zahájených exekucí), tento údaj však není veřejně dostupný. Další možnosti jak určit velikost úřadu, může být počet zaměstnanců. Čím více nápadů, tím více činností a tím i zaměstnanců. Přibližný počet zaměstnanců je uveden na portále Ares (Administrativní registr ekonomických subjektů). Dle uvedených údajů můžeme zjistit strukturu exekutorských úřadů na exekutorském trhu (viz graf č. 1, str. 35).

³⁸ Zákon č. 120/2001 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>.

³⁹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. str. 50

Graf č.1 Exekutorské úřady podle počtu zaměstnanců

Zdroj: Vlastní zpracování dle portálu Ares

Pokud bychom si stanovili, že za malý úřad můžeme počítat úřady do 10 zaměstnanců, tak jejich podíl mezi ostatními úřady činí 50 %. Naopak největší úřady (počet zaměstnanců nad 50) dle této statistiky činí pouze 5 %. V případě informací o počtu exekučních řízení je poměr úplně jiný. Dle dostupných informací 20 největších exekutorských úřadů vede více jak 55 % exekučních řízení.⁴⁰ A například největší exekutorský úřad v zemi Exekutorský úřad v Přerově má přibližně 200 zaměstnanců, jeho roční exekuční nápad se pohybuje kolem 60.000 kauz, což odpovídá přibližně 12 % trhu.

3.9.3 Součinnost třetích osob

Součinnost třetích osob upravuje ustanovení § 33 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů (dále jen „Exekuční řád“). V tomto smyslu jsou „třetí osoby“ subjekty, které nejsou přímými účastníky konkrétního právního vztahu. Důležitou roli při specifikování okruhu třetí osob hraje

⁴⁰ Transparentní Exekutorská komora: Na svém webu zveřejňuje další statistiky k exekucím. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2627-transparentni-exekutorska-komora-na-svem-webu-zverejnuje-dalsi-statistiky-k-exekucim?w=>

v českém právním prostředí judikatura. V zájmu efektivity exekučního řízení byly právě soudním exekutorům svěřeny prostřednictvím ustanovení § 33 Exekučního řádu pravomoci, mezi které patří právo požadovat po třetích osobách informace o majetku povinného a tomu odpovídající povinnost poskytnout tyto potřebné údaje – proces v zákoně označovaný jako součinnost. To znamená, že soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby jsou povinni sdělit exekutorovi údaje o majetku dlužníka, které jim jsou známy z jejich úřední činnosti. Informace by se měly týkat skutečností, které mají význam pro řízení a rozhodnutí.⁴¹

Ustanovení § 33 Exekučního řádu uvádí v devíti odstavcích okruh třetích stran povinných poskytnout na písemnou žádost exekutorskému úřadu součinnost. Tyto subjekty můžeme rozdělit na orgány veřejné moci a soukromoprávní osoby. Mimo jiné je zde výslovně prolomena povinnost mlčenlivosti správce daně, orgánu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny. Per analogiam je prolomeno také bankovní tajemství peněžních ústavů a finančních institucí. Širší výklad ustanovení § 33 Exekutorského řádu spojený s ustanovením § 128 občanského soudního řádu ve své podstatě zahrnuje „každého“ kdo disponuje znalostí skutečností významných pro dané exekuční řízení. Z výše uvedeného ustanovení také vyplývá, že i zaměstnavatelé mají povinnost sdělovat exekutorům na jejich písemnou žádost údaje o mzdě nebo jiném příjmu jím vypláceném, srážkách prováděných ze mzdy nebo z jiného příjmu nebo údaje týkající se pracovněprávního vztahu povinného, nároku nebo práva povinného, na jejichž základě povinný pobírá mzdu nebo jiný příjem.

3.10 Skladba exekuce

Celková částka vymáhaná exekucí je složena z několika položek. Hlavní položkou je vymáhaná dlužná částka, ale při nepeněžním plnění to může být i věc nebo činnost, jako například vyklizení bytu. Dlužná částka se skládá z jistiny - původní půjčené částky. Pokud již došlo k zaplacení části splátek, je jistina o tuto částku snížena. Dlužná částka

⁴¹ Jak exekutor zjišťuje majetek dlužníka?. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/809-14-jak-exekutor-zjistuje-majetek-dluznika?w=>

se navyšuje, o smluvní úrok, úrok z prodlení anebo smluvní pokutu, pokud tak bylo sjednáno.⁴²

Další položkou jsou náklady exekuce. Výsledná částka, hlavně v případě nízkých dluhů, tak může v konečném případě být několikrát vyšší než původní dluh.

Náklady exekuce jsou tvořeny třemi složkami. Jedná se o odměnu exekutora, odměnu advokáta v nalézacím a v exekučním řízení a daň z přidané hodnoty ve výši 21 %.

3.10.1 Náklady exekuce

Náklady exekuce jsou hodnotou, která je součástí vymáhané částky. Tato částka je tvořena třemi základními složkami – odměnou advokáta v nalézacím a exekučním řízení, odměnou exekutora a daní z přidané hodnoty (dále jen DPH).

Od 1. března 2012 platí změny ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti o exekutorském tarifu. Spolu s tím došlo i k úpravě advokátního tarifu. Náklady exekuce totiž nejsou tvořeny jen odměnou exekutora a jeho hotovými výdaji, ale i odměnou pro advokáta v nalézacím a exekučním řízení.⁴³

Oprávněný má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání svého nároku. Náklady, které mu takto vzniknou, hradí oprávněnému povinný. Stejně pravidlo platí o nákladech exekuce – náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. Náklady oprávněného a náklady exekuce jsou vymoženy v rámci exekučního řízení na základě Příkazu k úhradě nákladů exekuce.⁴⁴

V souladu s platnou judikaturou oprávněný hradí účelně vynaložené výdaje soudnímu exekutorovi, a to v případě, kdy oprávněný zastavení exekuce pro nemajetnost povinného zavinił, tedy v době podání exekučního návrhu věděl nebo mohl vědět, že povinný je nemajetný (např. má již mnoho exekucí zapsaných v centrální evidenci exekucí). Pro případ zastavení exekuce pro nemajetnost povinného si může oprávněný s exekutorem předem sjednat výši účelně vynaložených výdajů.

⁴² Z čeho se skládá dlužná částka. *Exekutor má smůlu*[online]. 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.exekutormasmulu.cz/z-ceho-se-sklada-dluzna-castka/>

⁴³ Náklady exekuce. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/892-43-naklady-exekuce?w=>

⁴⁴ Ceník. *Exekutorský úřad Prahy I*[online]. JUDr. Jiří Bulvas - soudní exekutor 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z <https://www.exekutorpraha1.cz/cenik>

Exekutor má však nárok na náhradu nákladů exekuce, pouze v případě že náklady jsou kryty výtěžkem. Pokud se tedy exekutorovi nepodaří nic vymoci, nedostane uhrazené náklady a odměnu.⁴⁵

Přesné výše nákladů exekuce jsou upraveny Exekučním řádem, jejich konkrétní výše pak vyhláškou Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 330/2001 Sb., v platném znění. Vzhledem k tomu, že se jedná o obecně závazné právní předpisy, soudní exekutor není oprávněn tyto náklady zvyšovat ani snižovat, jsou jasně dané zákonem.⁴⁶

Co všechno se rozumí pod pojmem „náklady exekuce“?

- odměna za exekuci,
- náhrada hotových výdajů,
- náhrada za ztrátu času,
- náhrada za doručení písemností,
- u exekuce prodejem podniku též odměna a náhrada nákladů správce podniku (+ DPH, je-li správce podniku plátcem),
- jelikož exekutor je plátcem DPH, je nákladem exekuce i DPH.

Úplný přehled výše odměny exekutora je uveden ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., v platném znění. Níže jsou uvedeny pouze základní informace.

Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky činí viz. Tab. č.1. (str. 39).

⁴⁵ Okamžik povinnosti přiznat DPH soudním exekutorem z nákladů exekuce *Účetní-portál.cz exekucí*[online]. 2021Účetní portál, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.ucetni-portal.cz/okamzik-povinnosti-priznat-dph-soudnim-exekutorem-z-nakladu-exekuce-prispevek-uzavren-bez-rozporu-578-v.html>

⁴⁶ Ceník. *Exekutorský úřad Prahy I*[online]. JUDr. Jirí Bulvas - soudní exekutor 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z <https://www.exekutorpraha1.cz/cenik>

Tab č. 1. Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky

do 3.000.000,- Kč základu	15%
z přebývající částky až do 40.000.000,- Kč základu	10%
z přebývající částky až do 50.000.000,- Kč základu	5%
z přebývající částky až do 250.000.000,- Kč základu	1%
minimálně však 2.000,- Kč.	

Zdroj. Vlastní zpracování dle Vyhlášky č. 330/2001 Sb.

Odměna za exekuci vyklizením činí 10.000,- Kč za každou vyklizenou nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost.

Odměna za exekuci odebráním věci činí za každou odebranou věc nebo soubor věcí 15 % z jejich hodnoty, nejméně však 2.000 Kč.

Odměna za exekuci rozdělením společné věci v případě, kdy společná věc má být rozdělena jinak než prodejem, činí 6.000,- Kč za každou rozdělovanou věc. V případě rozdělení prodejem je základem výtěžek prodeje věci a výše odměny se řídí procenty, jako by šlo o exekuci ukládající zaplacení peněžité částky.

Odměna za exekuci provedením prací a výkonů činí 6.000,- Kč za každý vykonaný exekuční titul, který ukládá provedení prací a výkonů.

Exekutorovi náleží náhrada hotových výdajů v paušální částce 3.500,- Kč.

Překročí-li výše hotových výdajů částku 3.500,- Kč, náleží exekutorovi náhrada hotových výdajů v plné výši.

Náhrada za ztrátu času činí 50,- Kč za každou započatou čtvrt hodinu a náleží exekutorovi při úkonech exekuční činnosti vykonávaných v místě, které není sídlem jeho úřadu, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět.

Náhrada za doručení písemností sestává z náhrady hotových výdajů účelně vynaložených na doručení písemnosti a z paušální částky ve výši 50,- Kč za doručení jedné

písemnosti a náleží exekutorovi tehdy, doručuje-li písemnost v exekučním řízení sám, popřípadě prostřednictvím svých zaměstnanců.⁴⁷

3.10.2 Inkasní účet a aplikace DPH

Exekutor musí vést na základě ustanovení § 46, Exekučního řádu zvláštní inkasní účet pro vymožená peněžítá plnění u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice.⁴⁸ Číslo tohoto účtu je exekutor povinen neprodleně oznámit Exekutorské komoře. Na tomto účtu jsou vedeny prostředky oprávněných, náklady oprávněných a náklady exekucí. Dokud o nich není pravomocně rozhodnuto příkazem k úhradě, nemůže exekutor s těmito finančními prostředky disponovat, nejedná se totiž o jeho majetek.⁴⁹

Z nákladů exekuce se v případě, že je exekutor plátcem DPH, platí daň ve výši 21 %. Za okamžik povinnosti přiznat DPH z nákladů exekuce se počítá den ukončení exekuce.

3.10.3 Exekuce a srážky ze mzdy a jiných příjmů

Exekuce spadá pod srážky stanovené zákonem na základě nařízení soudním exekutorem soudem, zdravotní pojišťovnou, finančním úřadem nebo jiným orgánem (správní nebo úřední exekuce)⁵⁰.

Exekuci srážkami ze mzdy a jiných příjmů prováděnou soudním exekutorem, lze provádět pouze na základě vydání exekučního příkazu, jehož součástí je příkaz určený plátcí mzdy.

⁴⁷ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

⁴⁸ Zákon č. 120/2001 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>.

⁴⁹ Okamžik povinnosti přiznat DPH soudním exekutorem z nákladů exekuce *Účetní-portál.cz exekucí* [online]. 2021 Účetní portál, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.ucteni-portal.cz/okamzik-povinnosti-priznat-dph-soudnim-exekutorem-z-nakladu-exekuce-prispevek-uzavren-bez-rozporu-578-v.html>

⁵⁰ KUČEROVÁ, D., Lexikon mzdového účetnictví pro rok 2020, Vydal. Dagmar Kučerová, osmé vydání 2020, ISBN: 978-80-905712-6-5.

Srážky ze mzdy v případě exekuce upravuje právní úprava:

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen OSŘ),
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzdy postižená srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách),
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Dle zákoníku práce existují tři situace, kdy je možné zaměstnanci srážku ze mzdy provést:

- na základě dohody (vyslovení souhlasu) k úhradě např. členských příspěvků na odbory,
- na základě dohody o srážkách ze mzdy,
- srážka je stanovena zákonem – zaměstnavatel sráží bez souhlasu zaměstnance.

Ze mzdy dlužníka je zaměstnavatelem mzdy odváděna stanovená částka, která je prostřednictvím soudního exekutora vyplácena věřiteli. Srážky lze provádět také z jiných příjmů dlužníka, které jsou uvedeny v zákoně. Dlužníkovi z jeho mzdy nebo z jiných jeho příjmů zůstává po provedení veškerých srážek jen určitá minimální částka nebo částka, která je dlužníkovi v exekuci podle zákona určena.⁵¹

V případě, že zaměstnavatel neprovede ze mzdy dlužníka srážky včas a řádně, provede-li je v menším než stanoveném rozsahu nebo nevyplatí-li srážky soudnímu exekutorovi bez odkladu po tom, kdy mu bylo doručeno vyrozumění o tom, že nastaly skutečnosti podle ustanovení § 52 odst. 3 Exekučního řádu, nebo kdy dospěly další měsíční částky mzdy, může oprávněný věřitel uplatnit proti zaměstnavateli dlužníka u soudu právo na vyplacení částek, které měly být ze mzdy dlužníka sraženy (ustanovení § 292 OSŘ).⁵²

⁵¹ Srážky ze mzdy a jiných příjmů. *Justice.cz* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/srazky-ze-mzdy-a-jinych-prijmu/>

⁵² Zákoník práce. *Portál.POHODA.cz* [online]. 2012 STORMWARE s.r.o, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pracovni-pravo/zakonik-prace/>

Nesplní-li některý zaměstnavatel dlužníka povinnost uvedenou v § 294 odst. 1 a 2 OSŘ nebo v § 295 odst. 2 OSŘ, může se věřitel domáhat, aby mu zaměstnavatel dlužníka vyplatil částky, na které by měl právo (§ 296 odst. 1 OSŘ).⁵³

Za nesplnění povinností uvedených v § 294 a § 295 OSŘ může soudní exekutor uložit povinnému (dlužníkovi) i plátcí mzdy pořádkovou pokutu (§ 296 odst. 2 OSŘ).⁵⁴

Zaměstnavatel je povinen archivovat všechny písemné dokumenty, údaje o srážkách ze mzdy a to 30 kalendářních let po roce, kterého se dotýčné údaje týkají.

Výpočet srážky ze mzdy:

Srážka se vypočítá z čisté mzdy zaměstnance, a to následujícím způsobem:

1. Nejprve je nutné vypočítat základní nezabavitelnou částku. Jedná se část čisté mzdy, kterou zaměstnanci nesmí exekutor zabavit. Od 1. 7. 2020 ji tvoří:
 - $\frac{3}{4}$ součtu životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení (od 1. 7. 2020 je tento součet 7 772 Kč),
 - a $\frac{1}{3}$ předchozího výpočtu (takže 2 591 Kč) za každou vyživovanou osobu (manžel/manželka a nezaopatřené děti).
2. Základní nezabavitelná částka se odečte z čisté mzdy a zbylá částka se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi.
3. První třetina zůstane zaměstnanci.
4. Pokud má zaměstnanec přednostní pohledávky, druhá třetina se mu srazí ze mzdy a pošle se exekutorovi na zaplacení těchto pohledávek. Pokud přednostní pohledávky nemá, tato třetina zaměstnanci zůstane.
5. Poslední třetina se zaměstnanci srazí a odešle exekutorovi, ať už zaměstnanec přednostní pohledávky má, nebo ne.

Pokud tedy zaměstnanec nemá přednostní pohledávky, zůstane mu základní nezabavitelná částka a $\frac{2}{3}$ zbytku čisté mzdy.

⁵³ Boj proti daňovým únikům na DPH. HANKOVÁ, Jaroslava. *Firmy.finance.cz* [online]. 2010 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <http://firmy.finance.cz/zpravy/finance/268937-boj-proti-danovym-unikum-na-dph/>

⁵⁴ Zákoník práce. *Portál.POHODA.cz* [online]. 2012 STORMWARE s.r.o, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pracovni-pravo/zakonik-prace/>

Příklad:

Pan J. D. je ženatý, vyživuje manželku a dvě děti a jeho čistý příjem je 25.000,- Kč.

Je v exekuci, ale přednostní pohledávky nemá.

- *Jeho základní nezabavitelná částka činí 7.772,- Kč + 7.773,- Kč za ženu a děti (dohromady 15.545,- Kč).*
- *Zbytek jeho čisté mzdy činí 9.455,- Kč.*
- *Po zaokrouhlení dolů na číslo dělitelné třemi činí zbytek 9.453,- Kč.*
- *Třetina z této částky se odvede exekutorovi (3.151,- Kč).*
- *Zbylé dvě třetiny (6.302,- Kč) + základní nezabavitelná částka (15.543,- Kč) se vyplatí zaměstnanci. Ze své čisté mzdy 25.000,- Kč tak zaměstnanec po odečtení srážky dostane 21.847,- Kč.⁵⁵*

⁵⁵ Máte zaměstnance v exekuci? Čtěte, jak vyřídit srážky ze mzdy a další povinnosti *Money* [online]. 2021 Solitea, a.s, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://money.cz/mzdy-a-personalistika/mate-zamestnanec-v-exekuci-ctete-jak-vyridit-srazky-ze-mzdy-a-dalsi-povinnosti/>

4 Vlastní práce

Od roku 2001, kdy byl přijat Exekuční řád, dochází na trhu s exekucemi ke změnám v souvislosti s hospodářským vývojem. S nástupem nových informačních technologií dochází ke změnám na úvěrovém trhu. Finanční krize z roku 2009 byla překonána a v ekonomice nastalo období expanze, které v současné době zastavila pandemie Covid 19.

Cílem této kapitoly je přiblížit vývoj na trhu exekucí v posledních letech. Další část kapitoly je zaměřená na současné problémy v oblasti exekucí z ekonomického pohledu. Zabývá se rozбором návrhů na změny v oblasti exekučního práva. Jedná se v první řadě o návrh na zavedení místní příslušnosti exekutorů, návrh na ukončení vícenásobných exekucí, problematiku ohledně zaměstnávání osob s vícečetnými exekucemi nebo problematiku zadlužení nezletilých osob.

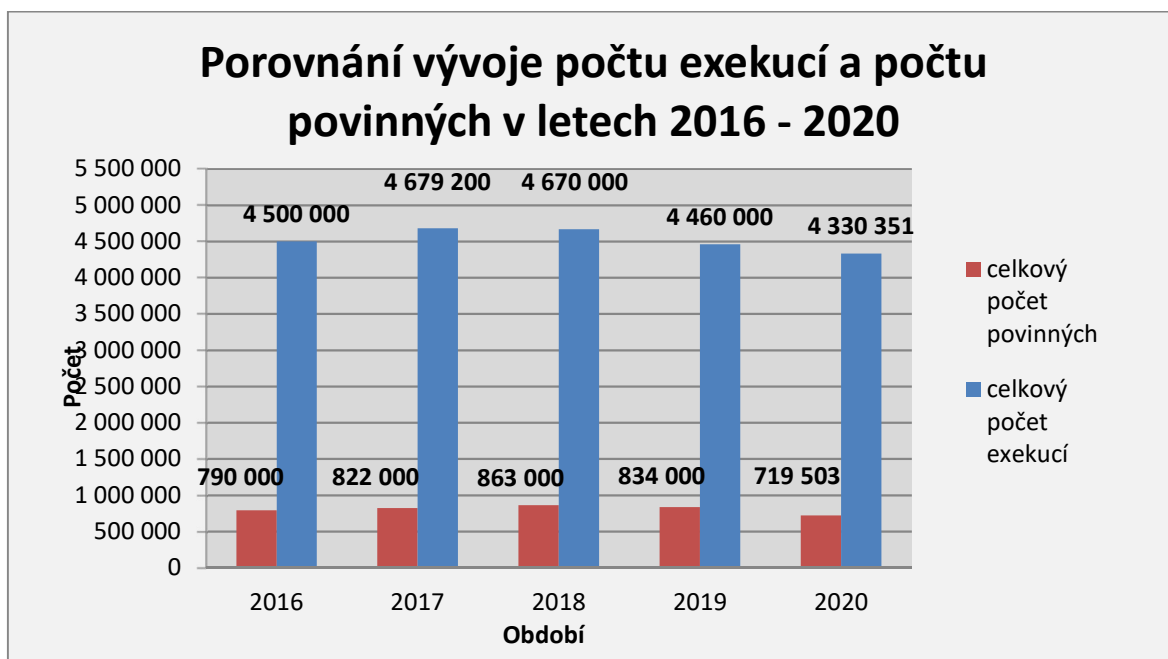
Poslední část kapitoly je věnována dotazníkovému šetření mezi exekutory s cílem zjištění jejich názoru na některé návrhy úprav.

4.1 Vývoj exekucí

Od roku 2017 jsou vedeny snahy o úpravu exekučního řádu s cílem přizpůsobit tuto právní úpravu současnému stavu, tak aby věřitelé dostali zpět své závazky a na druhé straně, aby se dlužníci nedostávali do dluhových pastí.

Celkový počet exekucí v roce 2020 dosáhl počtu 4 330 351. Graf č. 2 (str. 45) porovnává vývoj v počtu exekucí a v počtu povinných za období 2016 – 2020. Poukazuje na skutečnost, že dochází k mírnému snižování počtu exekucí, a to i přes fakt, že zatím nedošlo k zásadním změnám v Exekučním řádu. Tento trend potvrzují i údaje o vývoji počtu povinných. Již dnes lze konstatovat, že ve vývoji v počtu exekucí a povinných dojde pravděpodobně k zásadní změně, a to s ohledem na dopady pandemie Covid-19.

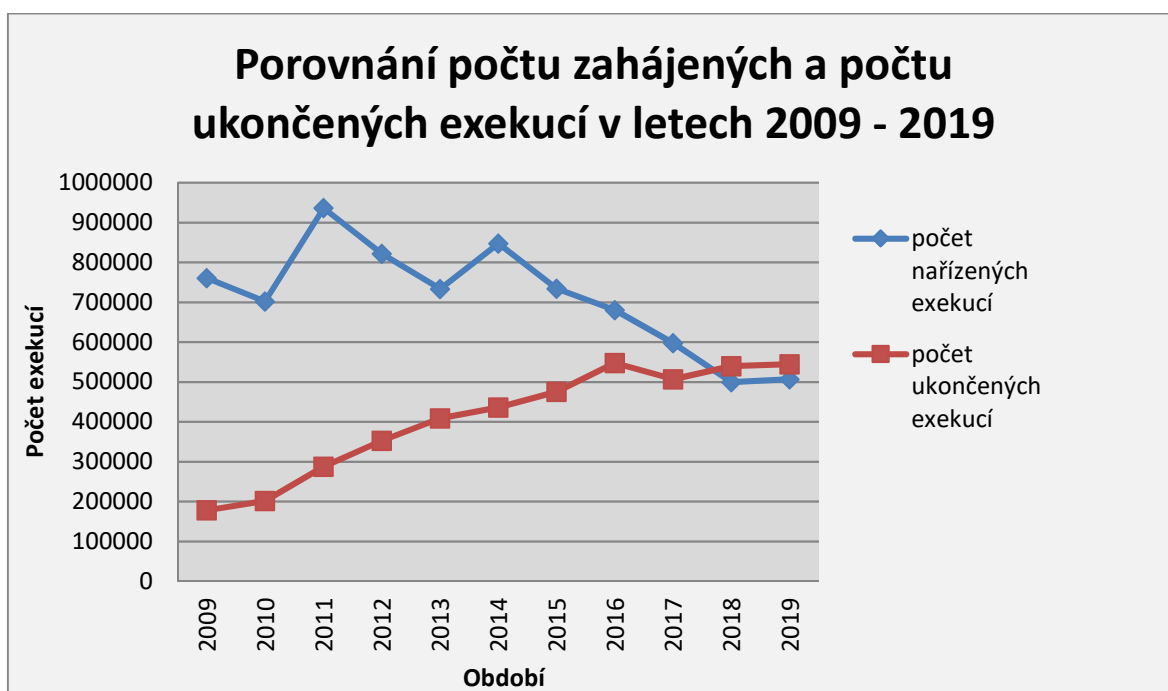
Graf č.2 Porovnání vývoje počtu exekucí a počtu povinných v letech 2016 -2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistiky Exekutorské komory

Porovnáním počtu nově nařízených a ukončených exekucí v grafu č. 3 lze konstatovat, že data kopírují klesající trend celkového počtu exekucí.

Graf č.3 Porovnání počtu zahájených a počtu ukončených exekucí

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistiky Exekutorské komory

U nařízených exekucí bylo dosaženo maxima v roce 2011, kdy počet nově nařízených exekucí dosahoval skoro k milionu, přesněji to bylo 936.219 nařízených exekucí. Toto maximum bylo zapříčiněno hlavně finanční krizí v roce 2009, která měla velký dopad na ekonomiku České republiky a tím i na nárůst nezaměstnanosti a zhoršení finanční situace rodin i firem.

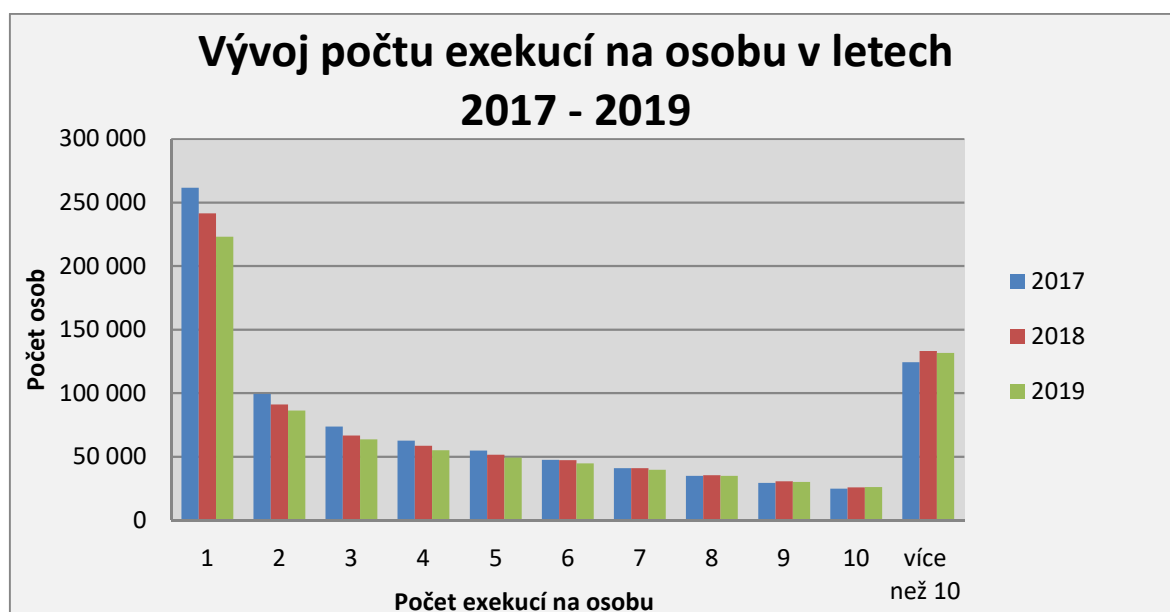
Od roku 2013 lze sledovat postupné ubývání počtu nařízených exekucí. To souvisí s kladným ekonomickým vývojem v České republice. Pokud je ekonomika v expanzi, obyvatelé si vydělávají více finančních prostředků a mohou využít více peněz na spotřebu a uspokojit tak své potřeby. Snižuje se pravděpodobnost, že se dostanou do finanční tísně a platební neschopnosti.

Vývoj v počtu ukončených exekucí má stoupající tendenci, zde je nutno podotknout, že do počtu ukončených exekucí se počítají i ukončené exekuce v rámci odlužení. V roce 2019 došlo ke změně podmínek pro zažádání o insolvenční řízení, která se tak stala dostupnější většinu okruhu zadlužených lidí.

Od roku 2018 počty ukončených exekucí převýšily počty zahájených exekucí. Avšak jaký bude následný vývoj je značně nejisté vzhledem k omezení vymáhání exekucí v souvislosti s pandemií Covid-19.

Graf č.4 znázorňuje vývoj počtu exekucí na člověka za poslední 3 roky.

Graf č.4 Vývoj počtu exekucí na osobu v letech 2017 - 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistiky Exekutorské komory

Z grafu jednoznačně vyplývá, že nejvíce je lidí s jednou exekucí a pak s více jak deseti exekucemi. U skupin dlužníků s jednou až sedmi exekucemi dochází ke klesajícímu trendu. V případě dlužníků s osmi až deseti exekucemi se počty během sledovaného období moc nemění. Avšak u lidí s více jak 10 exekucemi je trend stoupající. Z tohoto lze vyvodit jednoznačný závěr, že lidé s více jak osmi exekucemi mají velký problém dostat se z dluhové spirály.

Průměrný počet exekucí v roce 2016 a 2017 byl 5,3 exekuce na osobu. V roce 2018 tento průměr stoupl na 5,7 exekuce na člověka a mírný nárůst se projevil i v roce 2019, kdy koeficient vzrostl na 5,77.⁵⁶

4.2 Současné problémy

Exekuce a exekuční řízení se od jejich zavedení potýkají se spoustou problémů. Tato skutečnost se odráží v množství novel a jiných úprav zákonů. Jenom do dnešní doby proběhlo přes 40 úprav Exekučního řádu. A toto číslo není konečné. V posledních deseti letech je hlavním tématem snaha o zavedení místní příslušnosti exekutorů a diskuse o jejich postavení soukromých osob pověřených výkonem úřední osoby.

Velkým tématem je snaha o snížení nákladů exekuce a snížení počtu osob s vícenásobnými exekucemi, které vedou zadlužené lidi do dluhových pastí. Citlivým problémem, který se stále nepodařilo vyřešit, jsou exekuce nezletilých nebo problematikou chráněných účtů. Snahou je řešit problémy se zaměstnáváním osob s exekucí či návrhy na ukončení marných exekucí. To je několik problémů, kterým se tato práce věnuje.

Tato práce si dává za hlavní cíl, analyzovat problémy ekonomickým pohledem a zhodnotit jejich dopady na všechny zainteresované účastníky; na stát, na exekutory, věřitele, nebo dlužníky. Problémy nebudou tedy řešeny především z právního hlediska, ale zejména z toho ekonomického hlediska.

⁵⁶ Vícečetné exekuce: Průměrný počet exekucí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statisticky-list-V.pdf>

4.2.1 Novely exekučního řádu

Exekuční řád platí již od roku 2001, ale vývoj na trhu s exekucemi, si vyžaduje určité úpravy a přizpůsobení exekučního řádu současným podmínkám v této oblasti. V roce 2017 se tehdejší ministr spravedlnosti Robert Pelikán pokusil prosadit novelu exekučního řádu. Tato novela si dávala za cíl tři oblasti. Jednalo se prosazení principu jeden dlužník jeden exekutor na základě teritoriálního principu s cílem snížit náklady exekuce. Dalším stěžejním bodem byl návrh na zastavení starých exekucí, kde se nedařilo vymoci ani náklady z důvodu nemajetnosti dlužníků. A posledním stěžejním bodem novely bylo prosazení zálohy na náklady exekuce, kdy by měli věřitelé složit zálohu na náklady exekuce. Legislativní rada státu tuto novelu zamítla pro nesystémové změny.

Ministerstvo spravedlnosti se snaží různými verzemi této novely více jak čtyři roky o její přijetí. Avšak zatím bez úspěchu.

V současné době jsou v Poslanecké sněmovně dva návrhy exekučních novel. Novela zavádějící teritorialitu (návrh České pirátské strany) a vládní návrh, jehož hlavním cílem je koncentrace exekucí, zastavování exekucí spolu s dalšími návrhy na změny. Velkým problémem těchto návrhů je jejich nesystematičnost a nenávaznost na další změny⁵⁷

Hlavním bodem jednání o aktuální novele exekučního řádu je teritorialita – místní příslušnost soudních exekutorů. Jedná se o záležitost, která by měla rozdělit území České republiky na teritoria s určenými soudními exekutory.

4.3 Teritorialita – místní příslušnost exekutora

Teritorialita neboli místní příslušnost exekutora je záležitost, která by měla významně ovlivnit trh s exekucemi. Jedná se o princip, kdy si exekutora nebude vybírat věřitel, ale exekutor bude vybrán podle určitých zásad.

Současný stav v České republice je takový, že si exekutora vybírá sám věřitel, a to už ve chvíli kdy podává k soudu žalobu. Exekutor, který je placen pouze z odměn

⁵⁷ Současné znění novely exekučního řádu povede k zacyklení exekucí *Advokátní deník.cz*[online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/02/08/soucasne-zneni-novely-exekucniho-radu-povede-k-zacykleni-exekuci/>

za provedení exekucí, je tak ekonomicky závislý na výběru věřitele. Při zavedení exekučního řádu se předpokládalo, že dojde mezi exekutory k volné soutěži a věřitel si tak bude vybírat podle určitých kritérií nejvhodnějšího exekutora.

Problém je v určení kritérií, za která lze považovat následující:

1. Efektivita exekutora – v současné době neexistuje žádná databáze úspěšnosti exekutorů, lze se spolehnout pouze na zkušenosti jiných a subjektivní pocit.
2. Komunikace – věřitel očekává od exekutora přehled o stavu pohledávky, ochotu a rychlou komunikaci. Opět lze zjistit pouze na základě zkušeností.
3. Záloha na náklady exekuce – není povinná, a pokud ji exekutor vyžaduje, musí upřesnit, k čemu bude použita.
4. Dostupnost úřadu.
5. Pověst exekutora.
6. Doplňkové služby exekutorského úřadu.

Dle výše zmíněného výčtu, je výběr nejvhodnějšího exekutora vcelku problematická záležitost. „*Za posledních deset let nebyla vypsaná soutěž na exekuční vymáhání pohledávek pro všechny exekutory. Soutěže nevypisují banky, pojišťovny, VZP ani advokátní kanceláře. Kromě některých soudů je vlastně nevypisuje nikdo. Výběr exekutora se provádí obvykle neformálně, vítězové jsou známi předem, občas se přizve nějaký exekutor jako křoví. Neexistuje žebříček nejúspěšnějších exekutorů, ale pouze největších, což není parametr.*“ Uvedl exekutor a mluvčí Platformy za teritorialitu Petr Kučera⁵⁸

Tato praxe má za následek, že trh s exekucemi ovládá asi 20 „nejaktivnějších“ exekutorských úřadů, které ovládají až 55 % trhu s exekucemi a na zbylých skoro 140 úřadů připadá zbývající necelá polovina trhu.⁵⁹ Příkladem může být největší exekutorský

⁵⁸ Bilionový byznys s pohledávkami musí skončit, žene lidi do dluhových pastí, říká exekutor. *E15 Finexpert.cz*[online]. 2001 - 2021 CZECH NEWS CENTER a.s., [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/bilionovy-byznys-s-pohledavkami-musi-skoncit-zene-lidi-do-dluhovych-pasti-rika-exekutor-1370399>

⁵⁹ Dvacítka exekutorů spravuje polovinu všech exekucí, Rekonstrukce státu apeluje na přijetí teritoriality *Rekonstrukce státu* [online]. 2021 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.rekonstrukcestatu.cz/archiv-novinek/dvacitka-exekutoru-spravuje-polovinu-vsech-exekuci-rekonstrukce-statu-apeluje-na-prijeti-teritoriality>

úřad v republice. Tento úřad se 200 zaměstnanci, se prezentoval v roce 2019, že vymáhá pohledávky od více jak 220.000 dlužníků, což je jedna čtvrtina z celkového počtu dlužníků. Objem vymáhané jistiny v roce 2017 dosahoval více jak 20 miliard Kč.⁶⁰

Jedná se tedy o velký nepoměr. Neexistuje zde volný trh s exekucemi. Vzhledem k tomu, že exekutora si vybírá věřitel, vzniká zde určitá vazba mezi věřitelem a exekutorem. Exekutor jako osoba, která je financovaná pouze z odměn a náhrad z exekucí, na kterých závisí jeho živobytí, se samozřejmě snaží o své věřitele nepřijít. V některých situacích, tak může docházet k částečnému nedodržení nestrannosti ve sporu věřitel = dlužník.

Teritorialita je princip, který rozdělí území České republiky na teritoria, která by měla svého soudního exekutora nebo určený počet exekutorů. To by mělo vést k odstranění klientelismu, který dnes vládne při zadávání „exekučních zakázek“ či nadsazování požadavků a nároků oprávněného. Návrh novely se snaží o rovnoměrné rozdělení trhu s exekucemi.

Další cíl v zavedení teritoriality je snížení nákladů na exekuce. Současná situace je taková že, pokud má dlužník více exekucí, tak jeho exekuce mohou být řešeny různými exekutorskými úřady. To samozřejmě zvyšuje administrativní zátěž, protože každý další exekutor musí znovu zjišťovat majetek dlužníka, obesílat zaměstnavatele, finanční instituce a další zainteresované subjekty. Samozřejmě i pro dlužníka je jednodušší komunikovat pouze s jedním exekutorem.

Je logické, že jeden dlužník musí mít jednoho exekutora, protože násobení nákladů znemožňuje zaplatit a je nevýhodné i pro věřitele, protože dlužník pak utíká do šedé zóny a trátí na tom stát,“ konstatuje Lukáš Kolařík z České pirátské strany.⁶¹

⁶⁰ Exekuční továrna vzkvétá: Největší exekutorský úřad v Česku je v Přerově. I po pochybení a odchodu šéfa pod něj spadá až čtvrtina trhu. *Hospodářské noviny* [online]. 1996-2021 Economia, a.s., [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66497980-exekucni-tovarna-vzkveta-nejvetsi-exekutorsky-urad-v-cesku-je-v-prerovdluzniku-rostee-i-po-pochybeni-a-odchodu-sefa-pocet-jeho->

⁶¹ Nesouhlasím s popisem světa, kde je věřitel hned lichvář a dlužník je v tom nevině, říká Nacher. *iRozhlas* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/co-s-tim/teritorialita/>

4.3.1 Argumenty pro a proti zavedení teritoriality

Mezi hlavními argumenty pro zavedení teritoriality patří:

- odstranění neefektivity a duplicit v exekučním procesu,
- snížení celospolečenských nákladů,
- snížení nákladů povinných – placení pouze jednomu exekutorovi,
- zvýšení efektivity dluhového poradenství a vyšší šance na včasné řešení problému,
- odstranění bariér zaměstnávání osob s vícečetnými exekucemi,
- eliminace tlaku na jednotlivé exekutory směrem k neférovým praktikám na hraně či za hranou zákona,
- snížení motivace některých subjektů k vytváření účelových pohledávek, kde podstatou není vymožení dlužné částky, ale výdělek na nákladech vymáhání,
- odstranění klientelistických vazeb a přerušení jednoho z článků obchodu s dluhy,
- znalost povinného a jeho poměrů,
- možnost volby méně invazivních způsobů exekuce na základě znalosti majetkových poměrů dlužníka – humanizace provádění exekuce,
- lepší dostupnost povinného k exekutorovi,
- dosažení rovného postavení účastníků exekučního řízení,
- nastavení nestrannosti, nezávislosti a spravedlivosti exekutora,
- efektivní a reálný dohled nad činností exekutora exekučním soudem.⁶²

Argumenty proti zavedení teritoriality jsou:

- předpoklad snížení vymahatelnosti,
- exekutoři získají stejné množství zakázek – snížení konkurence mezi nimi,
- administrativní zátěž institucionálních věřitelů (nutnost komunikace s více exekutory),
- možná destabilizace exekučního „trhu“,
- exekutoři se bez konkurenčního boje přestanou snažit.⁶³

⁶² Místní příslušnost exekutorů, tzv. teritorialita *Mapa exekucí*[online]. 2021, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/co-s-tim/teritorialita/>

⁶³ Místní příslušnost exekutorů, tzv. teritorialita *Mapa exekucí*[online]. 2021, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/co-s-tim/teritorialita/>

4.3.2 Navrhované varianty teritorialit

V rámci současné snahy o novelizaci exekučního řádu, je jedním z hlavních bodů návrh na zavedení teritoriality. Avšak v návrzích jsou projednávány různé druhy teritorialit, navrhované různými zájmovými skupinami nebo z důvodu vytvoření určitého kompromisu dodržení aspoň částečného principu teritoriality pro možnost jejího přijetí.

4.3.3 Čistá teritorialita

Jedná se o systém, kdy je každá nová exekuce ve všech případech přidělována nezávislým soudem na základě rotačního systému místně příslušnému exekutorovi, u nás se počítá na základě krajského principu. Je zde dodržena podmínka jeden exekutor = jeden dlužník. V případě vypsání další exekuce na stejného dlužníka je exekuce automaticky přidělena stejnému exekutorovi. Výhody a nevýhody byly zmíněny již v úvodu této kapitoly.

4.3.4 Nepravá teritorialita

Tento model, který je navrhovaný Exekutorskou komorou ČR by zavedl místní příslušnost exekutorů a to jen pro pohledávky z veřejného sektoru (stát, obce, právnické osoby zřízené zákonem, zdravotní pojišťovny, soudy aj.). Pro ostatní oprávněné osoby by zachoval volnou soutěž exekutorů. Přestože je právem státu a orgánů veřejné moci stanovit si způsob, jakým budou své pohledávky vymáhat, nelze opomenout, že náklady spojené s vymáháním včetně záloh na náklady exekuce, by byly hrazeny z prostředků státního rozpočtu. Dnes běžná praxe umožňuje těmto orgánům uzavřít se soudním exekutorem smlouvu zahrnující podmínku nepožadování záloh a nákladů exekuce po oprávněném.⁶⁴

⁶⁴ ČAK se vyjádřila k otázce teritoriality soudních exekutorů *Advokátní deník.cz*[online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/02/08/soucasne-zneni-novely-exekucniho-radu-povede-k-zacykleni-exekuci/>

4.3.5 Spotřebitelská teritorialita

V pozměňovacím návrhu Marka Výborného k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., Exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony se zapracováním pozměňovacích návrhů ústavněprávního výboru je ve spotřebitelské teritorialitě zachována velká část pozitivních aspektů „čisté“ teritoriality a zároveň ponechává věřiteli možnost vybrat si exekutora v případě vymáhání pohledávek na podnikatelích. V návrhu by se rozlišovali na straně dlužníka: 1) Fyzické osoby nepodnikající a 2) Podnikající fyzické a právnické osoby.

Ad 1) Exekutor je u první exekuce určen dle tzv. kolovacího systému místně příslušným soudem (princip teritoriality). Všechny další exekuce na stejného dlužníka jsou posléze koncentrovány u stejného exekutora. Je tak splněna klíčová podmínka 1 dlužník = 1 místní exekutor. Exekutor má působnost v rámci svého přiděleného kraje.

Ad 2) Exekutor je určen dle návrhu věřitele. Mohou nastat případy, kdy má jeden dlužník více věřitelů. Exekutor má působnost v rámci celé republiky.

Dále si může věřitel vybrat exekutora v případě, kdy vymáhá tzv. privilegované pohledávky, konkrétně pohledávky výživného, pohledávky náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví a pohledávky náhrady újmy, způsobené úmyslnými trestnými činy.

Od pozměňovacího návrhu lze očekávat snížení nákladů exekuce odstraněním procesních duplicit a tím docílení vyšší vymahatelnosti pohledávek věřitelů. Státu přinese vyšší příjmy do státního rozpočtu a nižší výdaje na sociální podporu z důvodu méně častých úniků dlužníka do šedé zóny a vyšší legální zaměstnanost. Zaměstnavatelům a státním úřadům výrazně sníží administrativní zátěž na součinnost.⁶⁵

⁶⁵ VÝBORNÝ, Marek, Písemné pozměňovací návrhy. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2021 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6513>

4.3.6 Sněhulák

Systém „Sněhulák“ by znamenal, že by věřitel (oprávněný) měl na počátku řízení nést finanční náklady na poplatek a zálohu exekuce, což by ho nutilo zvážit, zda exekuci vůbec zahajovat. Jedná se o postup, kdy se exekuce jednoho dlužníka slučují pod jednoho exekutora na základě výběru věřitele (oprávněného), který začal vymáhat jako první. Proti stejnému dlužníkovi (povinnému) by se navíc měly exekuce vést u jednoho soudního exekutora. V tomto případě odpůrci novely kritizují, že zatíží exekuční soudy, prodraží se a varují před principem nabalování exekucí. „*Celý systém přidělování nových exekucí by vedl k vytvoření jen několika velkých exekutorských úřadů, protože služebně starší exekutoři s vysokým počtem v minulosti zahájených exekucí by získávali i nejvyšší počet nově zahájených exekucí,*“ upozornila Exekutorská komora ČR s tím, že legislativní novela je podle profesní organizace na hranici ústavnosti, když dojde k tomu, že účastník exekučního řízení, tedy jak věřitel (oprávněný), tak i dlužník (povinný), budou v případě přijetí „Sněhuláka“ odňati zákonnému soudci. Zároveň Exekutorská komora ČR uvedla, že dle zkušeností z jiných zemí se nikde analogické řešení neosvědčilo.⁶⁶ Tuto variantu prosazuje např. ministryně spravedlnosti Marie Benešová (ANO). Proti této variantě bojuje hlavně Exekutorská komora ČR.

4.4 Zastavení nevymahatelných exekucí

Podle údajů Exekutorské komory ČR je v České republice vedeno 250 tisíc exekucí s jistinou do 1.500,- Kč, u kterých se v posledních třech letech nepodařilo nic vymoci.⁶⁷ Jedná se nejčastěji o dluhy za jízdu na černo nebo třeba nezaplacené poplatky v knihovně. Jedním z pozměňovacích návrhů exekuční novely je právě zastavení nevymahatelných exekucí.

⁶⁶ Tzv. systém sněhulák se podle exekutorů v jiných zemích neosvědčil. *ExpresVýkup.cz*[online]. 2018 -2021 GMMedia [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.expresvykup.cz/tzv-system-snehulak-se-podle-exekutoru-v-jinych-zemich-neosvedcil/>

⁶⁷ Za zastavení malých exekucí čtvrt miliardy Kč. Změna zákona má pomoci drobným dlužníkům. *iRozhlas*[online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/exekuce-exekutori-dluhy-exekucni-zakon-novela-patrik-nacher-jan-farsky_2009221527_gak

Jedná se o zastavení nevymahatelných – marných exekucí do výše jistiny 1.500,- Kč, u kterých za poslední 3 roky nedošlo k žádnému vymožení. Návrh počítá s několika podmínkami. S ukončením musí souhlasit věřitel, jedná se o jeho peníze, za ukončení by obdržel daňovou úlevu ve výši 30 % z jistiny. Exekutor, který měl s vedením exekuce náklady (Exekutorská komora spočítala, že náklady na vedení exekuce v hodnotě 1.500,- Kč činí za tři roky zhruba 6.000,- Kč), by od státu dostal na náklady 30 %, což je u exekuce na 1.500,- Kč zhruba částka 1.050,- Kč. Návrh obsahuje také podmínku, že takovéto zastavení exekuce, by mohlo být provedeno maximálně u deseti exekucí vedených vůči jednomu povinnému. Návrh tedy počítá s náhradou jak pro věřitele, tak pro exekutory a v neposlední řadě by to mělo pomoci hlavně dlužníkům dostat se z šedé zóny a tím by na tom měl vydělat i stát.⁶⁸

Pro řešení této problematiky jsou diskutovány i další návrhy změn jako jednodušší odpisy pohledávek pro věřitele, nebo návrh na zrušení či alespoň snížení sazby DPH u exekutorů, které by výrazně snížilo náklady exekucí. Pravdou je, že snížením sazby DPH by stát přišel o značný finanční příděl do státního rozpočtu. Stát vybere ročně na zdanění exekucí tři čtvrtě miliardy až miliardu Kč.⁶⁹

4.5 Zaměstnávání zadlužených osob

Dle informací Exekutorské komory ČR je každou hodinu zahájeno 75 exekucí. Každý dlužník nemá jenom jednu exekuci, ale v průměru 5,77 exekucí. Tato situace nastává i přes to, že v posledních letech je v České republice nízká nezaměstnanost. Vysoké počty probíhajících exekučních řízení nemají jen dopady na dlužníky a věřitele ale

⁶⁸ Nacher: Zastavme marné exekuce z prkotin *Novinky.cz* [online]. 2019-2021 Seznam.cz a.s., [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/nacher-zastavme-marne-exekuce-z-prkotin-40331947>

⁶⁹ Nacher: Zastavme marné exekuce z prkotin *Novinky.cz* [online]. 2019-2021 Seznam.cz a.s., [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/nacher-zastavme-marne-exekuce-z-prkotin-40331947>

i na zaměstnavatele dlužníků, a to z důvodu, že nejčastějším způsobem exekuce k vymožení peněžitého plnění patří srážky ze mzdy (či jiných příjmů).⁷⁰

4.5.1 Zaměstnanec v exekuci

Pokud má zaměstnavatel zaměstnance v exekučním řízení, je povinen za něj odvádět srážky ze mzdy, kterými bude svůj dluh splácet. Pokud je na jednoho zaměstnance vedeno více exekučních rozhodnutí, situace je komplikovanější. Pořadí splácení těchto pohledávek se řídí dnem, kdy plátce mzdy obdržel nařízení výkonu rozhodnutí. Nejprve se tedy odvede srážka za nejstarší exekuce až do okamžiku jejich uspokojení a postupně se přechází na ty novější. To znamená, že pokud má zaměstnanec několik exekucí, ale žádná z nich není přednostní, stále se mu sráží pouze jedna třetina ze zbylé sumy po odečtení základní nezabavitelné částky.⁷¹

Zaměstnavatel má kromě jiného i povinnosti s exekutorem spolupracovat a poskytovat mu informace, jinak mu hrozí sankce ve výši desítek tisíc Kč. Zaměstnavatelé také často řeší otázku, do jaké míry poskytovat součinnost a její rozsah exekutorovi s ohledem na současný vývoj v oblasti ochrany osobních údajů (GDPR).⁷² Exekutoři si často zjednodušují práci a využívají zaměstnavatele jako bezplatný zdroj informací, za které by jinak museli platit. Zástupci firem uvedli, že se jich exekutoři dotazují na majetkové poměry zaměstnanců, ale také na soukromá telefonní čísla a také čísla účtu zaměstnance, kam jim zasílají mzdu. Exekutor si přitom může tato data za několik stokorun vyžádat od bank. Tato komunikace je administrativně náročná, a to jak po časové tak finanční stránce.⁷³

⁷⁰ Zaměstnanec v exekuci. *Práce a mzda* [online]. 2021 Wolters Kluwer ČR, a. s. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.expresvykup.cz/tzv-system-snehulak-se-podle-exekutoru-v-jinych-zemich-neosvedcil/>

⁷¹ Máte zaměstnance v exekuci? Čtete, jak vyřídit srážky ze mzdy a další povinnosti *Money* [online]. 2021 Solitea, a.s. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://money.cz/mzdy-a-personalistika/mate-zamestnanec-v-exekuci-ctete-jak-vyridit-srazky-ze-mzdy-a-dalsi-povinnosti/>

⁷² Máte zaměstnance v exekuci? Čtete, jak vyřídit srážky ze mzdy a další povinnosti *Money* [online]. 2021 Solitea, a.s. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://money.cz/mzdy-a-personalistika/mate-zamestnanec-v-exekuci-ctete-jak-vyridit-srazky-ze-mzdy-a-dalsi-povinnosti/>

⁷³ Firmy vyjde zaměstnanec v exekuci drah. Ministerstvo jim chce pomoci. *Česká pozice* [online]. 2021 MAFRA, a.s. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/firmy-vyjde-zamestnanec-v-exekuci-draho-ministerstvo-jim-chce-pomoci.A190423_102848_pozice-tema_houd

Stát se snaží najít způsob, jakým zvýšené náklady v souvislosti se zaměstnáváním lidí v exekuci firmám nahradit. Ministerstvo průmyslu a obchodu například navrhlo pro zaměstnavatele finanční náhradu ve výši 50 Kč měsíčně za jednoho takového pracovníka.⁷⁴ Ta by byla zahrnuta do celkové sumy, která je takovým lidem měsíčně srážena ze mzdy na úhradu dluhů, ovšem jednání v Legislativní radě vlády bylo prozatím přerušeno. Tento způsob řešení by uvítala více než polovina oslovených firem.

4.5.2 Náhrada zaměstnavateli za správu exekuce

Náklady na správu exekuce obsahují mzdové náklady, bankovní poplatky, poštovné ale také například úpravy mzdového softwaru.

Svaz průmyslu a dopravy České republiky (dále jen Svaz) provedl v roce 2008 šetření mezi svými členy s cílem zjistit náklady firmy na správu jedné exekuce u zaměstnance. Zjištěná částka se pohybovala v rozmezí od 150,- do 300,- Kč. Šetření Svaz opět zopakoval v roce 2015, zjištěná částka se pohybovala v rozmezí od 150,- do 500,- Kč a u vícečetných exekucí v rozmezí od 200,- do 2.500,- Kč za měsíc.⁷⁵

Z uvedené studie bylo odhadnuto, že zaměstnavatelé v průměru provádějí exekuční srážky u zhruba 10 % zaměstnanců.⁷⁶

Další studii provedla Unie zaměstnavatelských svazů ČR (dále jen Unie) v roce 2020, která oslovila více jak 130 zaměstnavatelů s otázkou na odhadnutí výše nákladů firmy na jednu exekuci. Výsledek byl opět vyšší a částka se již pohybovala v rozmezí od 500,- do 3.000,- Kč.⁷⁷

⁷⁴ Zpráva o vývoji podnikatelského prostředí v České republice v roce 2018 *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2005 - 2020 MPO [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/2019/11/MSP-za-rok-2018.pdf>

⁷⁵ Exekuce firmy zatěžují finančně i administrativně. *Svaz průmyslu a dopravy České republiky* [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.spcr.cz/muze-vas-zajimat/pravni-infoservis/11740-exekuce-firmy-zatezuji-financne-i-administrativne>

⁷⁶ SPCR Odpověď- náklady exekuce *SP Svaz průmyslu a dopravy České republiky* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://www.spcr.cz/images/dokumenty/SPCR_odpoved_nakladyexekuce_150313.pdf

⁷⁷ Zaměstnavatelé platí za zaměstnance s exekucemi statisíce Kč ročně. O více než polovinu by mohlo *Charita Česká republika* [online]. 2021 Charita Česká republika [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/kdo-jsme/pro-media/tiskove-zpravy/zamestnavatele-plati-za-zamestnance-s-exekucemi-statisice-Kc-rocne-o-vice-nez-polovinu-by-mohlo-snizit-naklady-zavedeni-teritoriality-exekutoru/>

Navrhovaná částka Ministerstvem průmyslu a obchodu je v porovnání s odhadovanými náklady minimální, ale na druhou stranu jejím zavedením by došlo jen k minimálnímu navýšení nákladů exekuce pro dlužníka. Dalším řešením, jak snížit náklady zaměstnavatele na správu exekucí by bylo zavedení teritoriality. V případě vícečetných exekucí by odpadlo jednání s více exekutory u zaměstnance a vše by se řešilo pouze s jedním exekutorem.

V tabulce č. 2 jsou porovnány odhadované celkové měsíční náklady na vedení exekucí u firem s různým počtem zaměstnanců za současného stavu a v případě zavedení teritoriality, principu 1 exekutor = 1 dlužník.

Průměrný počet zaměstnanců v exekuci byl stanoven 10 % zaměstnanců dle studie Svazu průmyslu a dopravy ČR. Hodnota nákladů jedné exekuce byla určena na dolní hranici rozmezí ze studie Unie z roku 2020, tj. na hodnotu 500,- Kč. Průměrný počet exekucí na zaměstnance byl použit podle zveřejněného průměrného počtu exekucí na dlužníka v roce 2020.

Tab č. 2. Výpočet měsíčních nákladů za vedení exekucí ve firmě

Počet zaměstnanců ve firmě	Průměrný počet zaměstnanců v exekuci	Počet zaměstnanců v exekuci	Průměrný počet exekucí na osobu (za rok 2020)	Měsíční náklady na vedení 1 exekuce v hodnotě 500,- Kč	Současný stav	Princip 1 exekutor = 1 dlužník
					Celkové měsíční náklady na vedení exekucí	Celkové měsíční náklady na vedení exekucí
50	10%	5	5,77	500 Kč	14 425 Kč	2 500 Kč
100	10%	10	5,77	500 Kč	28 850 Kč	5 000 Kč
500	10%	50	5,77	500 Kč	144 250 Kč	25 000 Kč
1000	10%	100	5,77	500 Kč	288 500 Kč	50 000 Kč

Zdroj. Vlastní zpracování

Porovnáním nákladů na administraci exekucí ve firmách, bylo zjištěno, že je při zavedení teritoriality zatížení zaměstnavatelů významně nižší. Jedná se o úsporu přes 80 % nákladů na administraci exekuce oproti současnému stavu.

4.5.3 Ztráta motivace

Je zřejmé, že exekuce znamená, že zaměstnavatelé ztrácejí motivační nástroje jako bonusy (prémie, zvyšování mzdy či kariérní postup). Zaměstnanci s exekucí jsou také častěji a především déle nemocní, protože i když jsou na nemocenské, tak dostanou nakonec stejně peněz.⁷⁸

Každá vydělaná koruna navíc „zmizí“ protože je použita na splácení dluhu. Často se tedy stává, že zaměstnanec z obavy před exekučními srážkami ze mzdy raději vyhledává nelegální výkon práce, popř. takovou práci, kde dostává část mzdy „na ruku“. To však vede pouze do začarovaného kruhu a zaměstnanec riskuje tvrdý postih od inspekce práce, ale také má nižší vyměřovací základ pro výpočet důchodu.

4.5.4 Problematika zaměstnávání osob s více exekucemi

Pro zaměstnavatele je zaměstnávání osoby s více exekucemi administrativně náročnější než u běžného zaměstnance. Problémem je, když má zaměstnanec více exekucí vedených u různých exekutorů, kteří mají kolikrát i rozdílné požadavky. Zaměstnavatel je povinen komunikovat se všemi exekutory a hlavně dohlížet na pořadí exekucí, aby správně provedl srážky. Všechny tyto činnosti jsou administrativně a hlavně i časově náročné a zaměstnavatel tyto úkony, za které může být i finančně postihnut, nemá nijak nahrazeny. Zaměstnanci v exekuci, ale také často nemají bankovní účet a vyžadují proplácení mzdy hotově. Je to z důvodu, aby jim exekutor na účtu nezabavil i nezabavitelnou částku (v současné době by tento problém měl být vyřešen zavedením chráněných účtů). Výplata v hotovosti je další administrativní zátěží pro zaměstnavatele. Tyto problémy mohou vést ke stigmatizaci potenciálního zaměstnance a omezit, tak jeho uplatnění na pracovním trhu.

⁷⁸ Firmy vyjde zaměstnanec v exekuci drah. Ministerstvo jim chce pomoci. *Česká pozice* [online]. 2021 MAFRA, a.s [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/firmy-vyjde-zamestnanec-v-exekuci-draho-ministerstvo-jim-chce-pomoci.A190423_102848_pozice-tema_houd

4.6 Nezletilí a exekuce

Česká republika se stále nedokázala vyrovnat se závažným problémem, a to zadluženosti nezletilých. Mezi zadluženými dětmi jsou i děti předškolního věku⁷⁹.

Dluhy dětem vznikají nejčastěji tím, že za ně nejsou placeny poplatky, pokuty nebo jim dluhy plynou s dědického řízení. Nejčastěji se jedná o pokuty za jízdu načerno, dluhy v knihovně, faktury za mobil či poplatky za odpad.⁸⁰ V převážné většině případů se jedná o nezodpovědnost rodičů a zákonných zástupců dětí nebo i v některých případech o nedostatečné posouzení jednotlivých případů soudem.⁸¹ Pokud je vina na straně zákonných zástupců, proč je ve výsledku exekuce vedena proti nezletilým dětem?

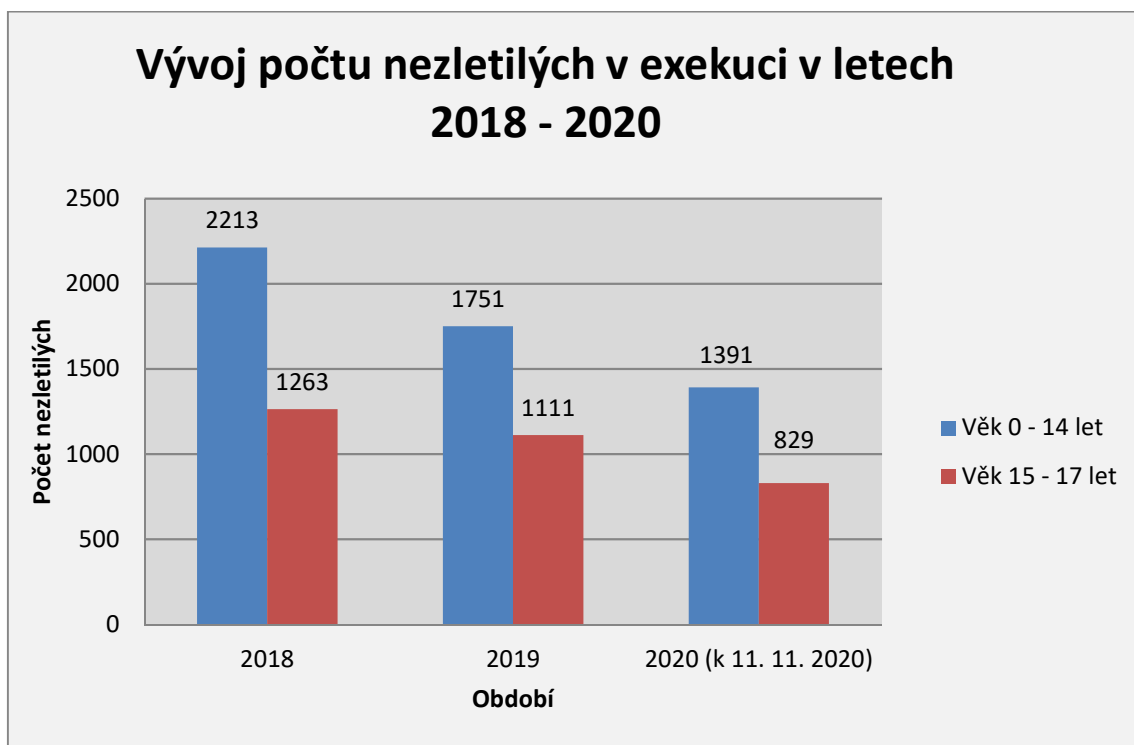
V současné době Exekutorská komora eviduje 2 832 případů exekucí vedených proti dětem a mladistvým. Je to za poslední tři roky nejnižší údaj, jak znázorňuje graf č. 5. str. 56. Dochází tedy k poklesu vedených exekucí. Problémem je, že klesající trend odpovídá celkovému klesajícímu trendu napříč exekucemi, navíc pokles může být způsobem i dosažení plnoletosti mladistvých. Problém zadlužení nezletilých, z tohoto pohledu není nadále legislativně řešen. Přitom se jedná o velmi citlivý problém. Jaký start do života může mít člověk, který je hned na počátku svého aktivního pracovního života zatížen exekucemi a donucen žít pouze z minimálních částek?

⁷⁹ Zadluženým dětem by mohl od exekuce pomoci stát. Novela zákona má ve sněmovně podporu. *iRozhlas* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/deti-exekuce-dluhy-insolvencni-zakon_1904281730_jak

⁸⁰ Počet zadlužených dětí klesá jen zvolna. Je to zklamání, tvrdí odborníci. *E15 Finexpert.cz* [online]. 2001 - 2021 CZECH NEWS CENTER a.s., [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/pocet-zadluzenych-deti-klesa-jen-zvolna-je-to-zklamani-tvrdi-odbornici-1367575>

⁸¹ Bratři z dětského domova dostali nejhezčí vánoční dárek, život bez dluhů. *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2009 - 2020 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2406-bratri-z-detskeho-domova-dostali-nejhezci-vanocni-darek-zivot-bez-dluhu?w=>

Graf č. 5 Vývoj počtu nezletilých v exekuci v letech 2018 - 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat Exekutorské komory

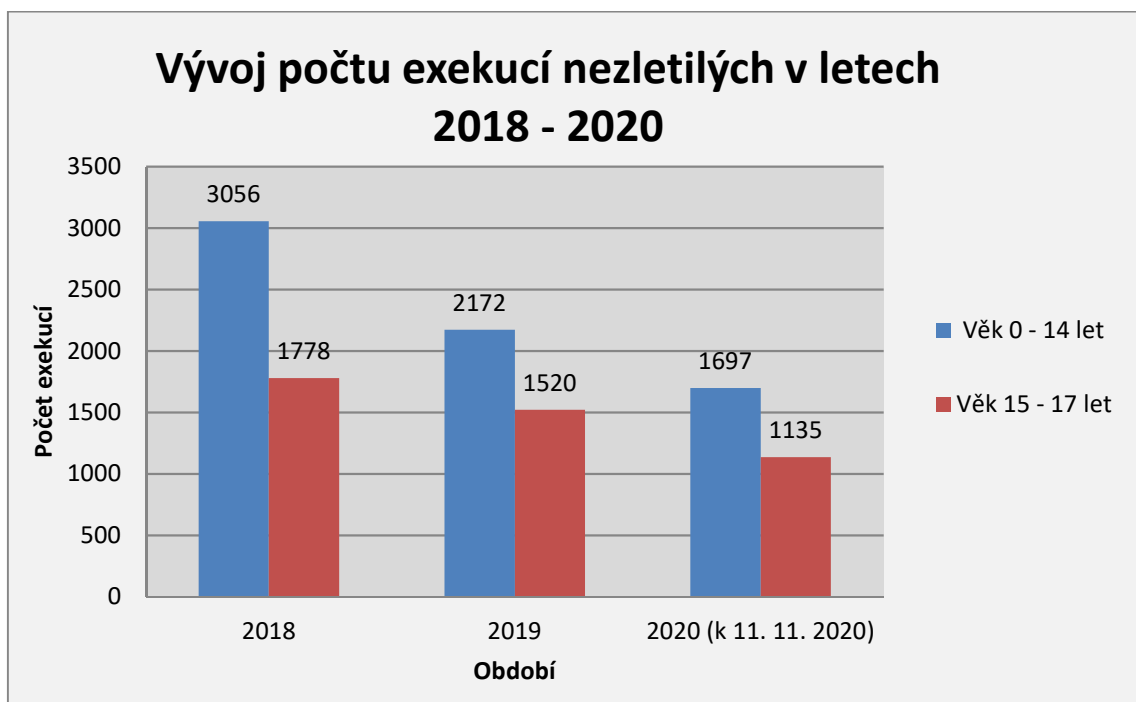
V roce 2020 bylo exekucí zatíženo 2 220 dětí a mladistvých, což je zhruba o šest set méně než v roce 2019 (graf č. 6). Mezi zadluženými dětmi jsou i děti předškolního věku⁸².

Jak již bylo výše zmíněno, na vině jsou nezodpovědní rodiče nebo zákonní zástupci nezletilých a nedostatečná právní úprava v této oblasti.⁸³ Soudní exekutoři se snaží postupovat citlivě, ale je nutné hledat taková řešení, aby mohlo dojít k bezproblémovému sociálnímu začlenění těchto dětí.

⁸² Zadluženým dětem by mohl od exekuce pomoci stát. Novela zákona má ve sněmovně podporu. *iRozhlas* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/deti-exekuce-dluhy-insolvencni-zakon_1904281730_jak

⁸³ Bratři z dětského domova dostali nejhezčí vánoční dárek, život bez dluhů. *Exekutorský úřad Prahy* [online]. 2009 - 2020 Exekutorská komora České republiky, [cit. 2021-02-22]. Dostupné z <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2406-bratri-z-detskeho-domova-dostali-nejhezci-vanocni-darek-zivot-bez-dluhu?w=>

Graf č. 6 Vývoj počtu exekucí nezletilých v letech 2018 - 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat Exekutorské komory

V Poslanecké sněmovně leží návrh na změnu zákona, který by měl zavést, že zákonný zástupce bude ručit za dluhy, které přesahují jmění nezletilého. Jedná se o dluhy, které vznikly na základě právního jednání, k němuž dal zákonný zástupce souhlas, či je za dítě učinil. Návrh také řeší situace, kdy byla způsobena škoda dítětem mladším 13 let, ručit za dluhy by v tomto případě měl ten, kdo zanedbal dohled nad dítětem. Jsou zde, ale navrhnuté dvě výjimky a to:

- pokud dítě způsobí škodu úmyslně (povaha úmyslného trestného činu),
- pokud to povolí jeho majetkové poměry (dítě zdědí rozsáhlé jmění).⁸⁴

Dne 5. března 2021 schválila Poslanecká sněmovna změnu zákona, která zakazuje vymáhání dětských dluhů.

⁸⁴Poslanci schválili změnu zákona, která zakázala vymáhání dětských dluhů. *iDnes* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-obcansky-zakon-zakaz-detskych-dluhu.A210305_092725_domaci_kop

4.7 Chráněný účet

Mezi diskutované téma ze strany odborné veřejnosti patří též problematika chráněných účtů. Chráněný účet je účet, na který by dlužníkovi měla být zasílána nezabavitelná část mzdy či platu.

Exekuční řád při svém vzniku s tímto účtem nepočítal. Mělo se za to, že v případě exekuce na mzdu, provede srážky ze mzdy zaměstnavatel a nezabavitelnou částku pošle na účet dlužníka. Avšak exekutor má příkaz postihnout postupně jak účet dlužníka, tak mzdu před provedením dalších způsobů exekuce. A tak se v praxi stává, že je dlužníkovi zabaveno i nezabavitelné minimum. Dlužník má v případě souběhu exekuce postihující jeho mzdu i účet možnost podat návrh na její částečné zastavení. Problém je, že v případě nesouhlasu věřitele, rozhoduje exekuční soud, což může trvat i několik měsíců.⁸⁵

Dlužník, tak přijde o své prostředky na živobytí a jak už zde bylo několikrát popsáno, je nucen si zajistit nějaké prostředky, takže si buď opět půjčí, nebo jde pracovat na černo a podporuje tak šedou ekonomiku.

Institut chráněného účtu byl Parlamentem České republiky schválen 19. ledna 2021 s účinností od 1. 4. 2021 společně se zvýšením nezabavitelného minima na trojnásobek životního minima, tj. 11 580,- Kč.⁸⁶

4.8 Dotazníkové šetření

Jako nástroj zjištění názorů exekutorů na některé problémy v exekutorském prostředí bylo využito anonymního dotazníkového šetření.

Cílovou skupinou byli exekutoři dle evidence na portále Exekutorské komory ČR. Dotazník byl sestaven, tak, aby poskytl informace o pohledu na současné problémy pohledem exekutorských úřadů.

⁸⁵ Chráněný účet by dlužníkům pomohl víc než veškerá pomoc, kterou jim nabízí zákonodárci navrhované změny *Češi v právu* [online]. 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/blog/chraneny-ucet-by-dluznikum-mohl-pomoci-vice-nez-navrhovane-zmeny>

⁸⁶ Chráněný účet pro dlužníky s exekucí bude již od dubna 2021 (od 1. 4. 2021) *Exekuce - Insolvence* [online]. 2021 Exekuce-Insolvence.cz [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://exekuce-insolvence.cz/chraneny-ucet-pro-dluzniky-s-exekuci-bude-jiz-od-dubna-2021-od-1-4-2021/>

Dotazník byl anonymní a obsahoval 13 otázek. Otázky byly sestaveny tak, aby na sebe navazovaly. Výsledky však vzhledem k anonymnímu dotazování lze brát pouze orientačně.

4.8.1 Postup získání dat

Dotazník byl distribuován prostřednictvím e-mailu dne 03. 03. 2021. Byl zaslán všem 156 aktivním soudním exekutorům na jejich oficiální e-mailové adresy, které je možné dohledat na webových stránkách Exekutorské komory ČR. Součástí e-mailu byla žádost o vyplnění přiloženého dotazníku. Celkově odpovědělo 27 respondentů, jedná se tedy o vzorek o velikosti 17,3 % z celkového počtu soudních exekutorů. Dotazník byl sestavován tak, aby byl co možná nejvíce srozumitelný a jeho vyplnění nezabralo více než deset minut času. Bylo třeba vyplnit odpovědi na všechny kladené otázky, jelikož některé na sebe navzájem navazovaly, některé doplňovaly či rozšiřovaly předchozí otázku.

4.8.2 Získaná data a odpovědi na jednotlivé otázky dotazníkového šetření

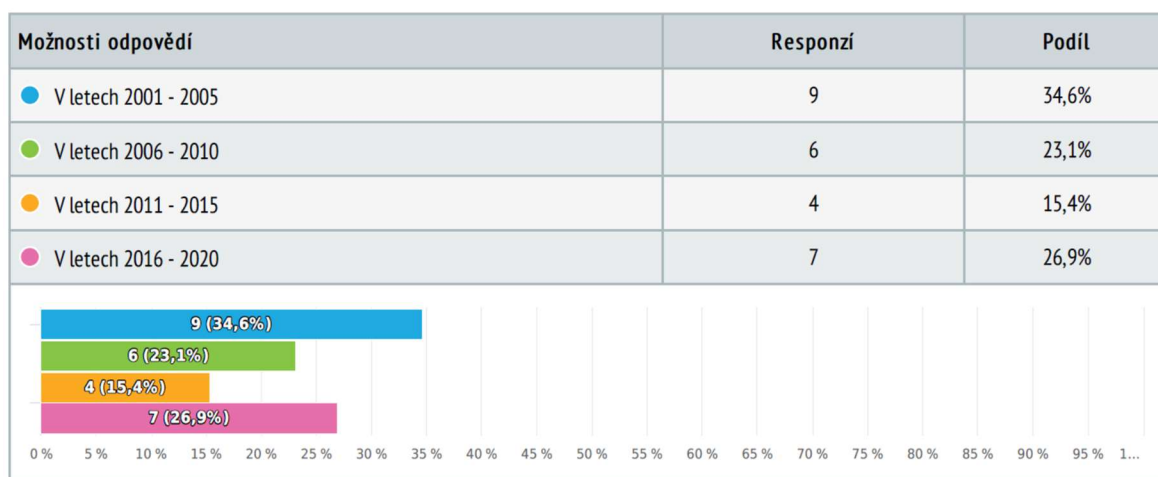
Celkem bylo získáno k analýze 27 řádně vyplněných dotazníků. Analyzováno však bylo pouze 26 dotazníků, Jeden dotazník byl pro evidentně zkreslené odpovědi vyřazen. Dotazník byl vytvořen v aplikaci www.survio.cz. Výsledné grafy jsou vytvořeny ze získaných výsledků v Microsoft Excell 2007. Ke každé tabulce je uveden v textu příslušný komentář.

V úvodu dotazníku byly položeny tři otázky, s cílem vytvořit určité skupiny exekutorů na základě parametru jako doby působnosti, velikosti města, kde sídlí úřad nebo údaj o počtu zaměstnanců. U takto definovaných skupin byly porovnávány jejich odpovědi na základě položené otázky.

Otázka č. 1 byla zaměřená na zahájení činnosti exekutorského úřadu. Cílem bylo zjistit, jaké názory na připravované novely mají soudní exekutoři, kteří se pohybují v tomto oboru od zavedení exekucí v roce 2001, oproti názorům exekutorů, kteří začali podnikat v posledních letech. Nejvíce se do šetření zapojily nejstarší exekutorské úřady, tvořily jednu třetinu z celkového počtu odevzdaných dotazníků. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že datum vzniku exekutorského úřadu nemá vliv na názorovou rozdílnost mezi

exekutory. Tento fakt dokládá, že se oblast exekučního řízení neustále vyvíjí a jak noví exekutoři, tak i ti služebně starší čelí stejným problémům a zkušenost v oboru na to nemá vliv.

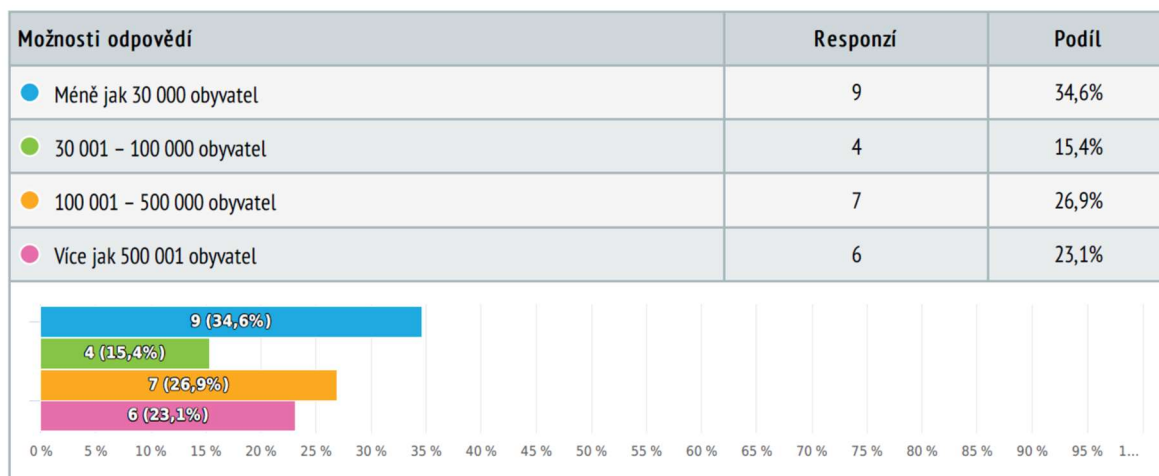
Tab. č. 3. Odpovědi respondentů na otázku č. 1: V kterém roce zahájil váš exekutorský úřad činnost?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Druhá otázka v dotazníkovém šetření byla cílena na zjištění velikosti města, ve kterém úřad má sídlo a zjistit, zda je rozdíl v pohledu na položené otázky u exekutorů podle velikosti města, ve kterém exekutor sídlí. Šetření se zúčastnilo nejvíce respondentů z malých měst. Analýzou výsledků a jejich komparací mezi těmito skupinami bylo zjištěno, že ani velikost města, ve kterém úřad sídlí, nemá vliv na názor exekutorů na vybrané problémy.

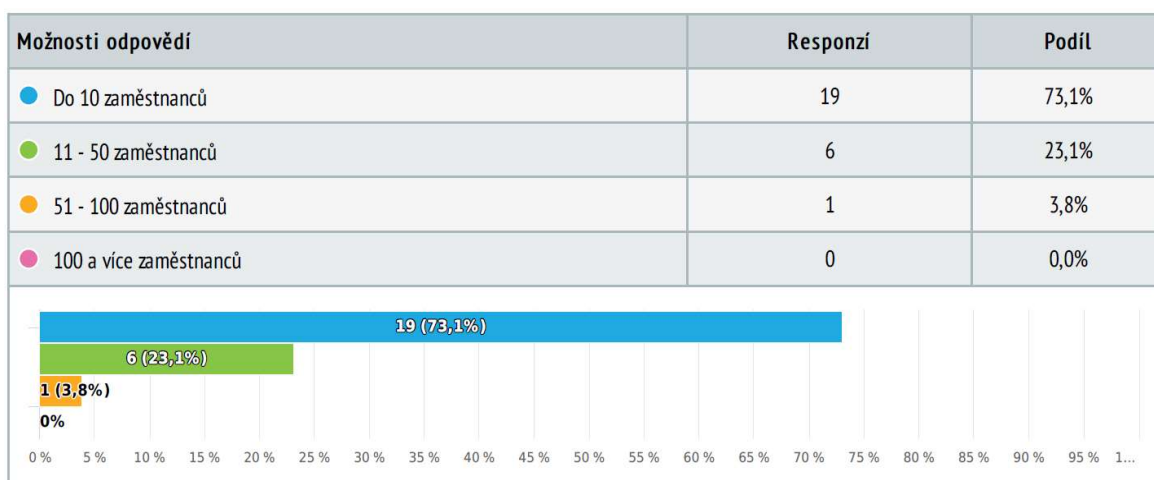
Tab. č. 4 Odpovědi respondentů na otázku č. 2: Kolik obyvatel má město, ve kterém sídlí váš exekutorský úřad?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Třetí otázka byla zaměřena na zjištění velikosti úřadu, dle počtu zaměstnanců. Počet zaměstnanců je jednou z možností, jak určit velikost úřadu. Stanoveny byly čtyři skupiny exekutorských úřadů podle velikosti. Dotazování se zúčastnilo 19 exekutorských úřadů s počtem do 10 zaměstnanců. Dále dotazník vyplnilo 6 úřadů s počtem od 11 do 50 zaměstnanců a jeden úřad s počtem zaměstnanců nad 50 osob (viz. tabulka č. 5, str. 66). Na základě těchto výsledků byly vytvořeny dvě skupiny, malé úřady a velké úřady. Porovnáním jejich odpovědí bylo zjištěno, že velikost úřadu má vliv na odpovědi na některé následující dotazníkové otázky. Komparace skupin malých úřadů (do 10 zaměstnanců) a velkých úřadů (nad 10 zaměstnanců) je provedena v následující podkapitole.

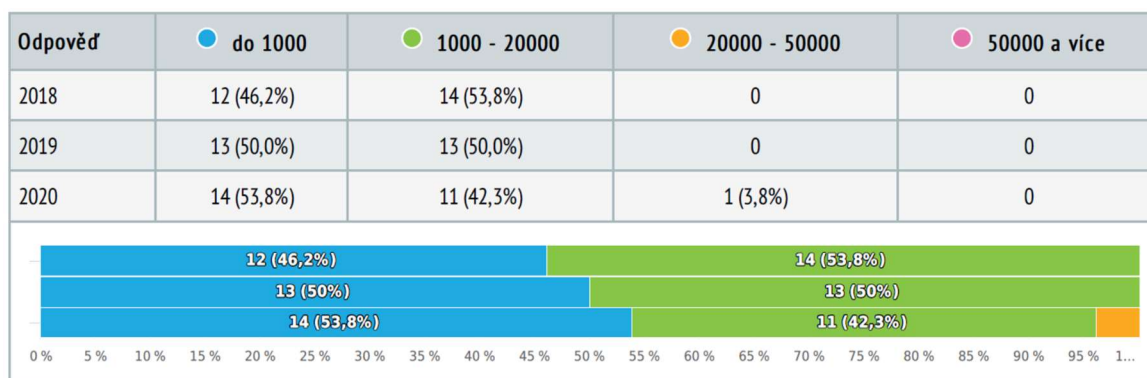
Tab. č. 5 Odpovědi respondentů na otázku č. 3: Kolik zaměstnanců má váš exekutorský úřad?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Otázka č. 4 byla položena z důvodu zjištění odhadovaného počtu exekučních nápadů (zahájených exekucí), které byly na exekutorský úřad podány v letech 2018 - 2020. Odpovědi byly rozděleny do čtyř kategorií podle počtu podaných nápadů. Výsledky prokázaly, že vzhledem k tomu, že se šetření zúčastnily v převážné většině malé exekutorské úřady, tak bylo nejvíce podání do 20.000 ročně. Vývoj počtu podání u dotazovaných vykazuje klesající tendenci stejně jako je to v případě vývoje počtu podání za celou Českou republiku.

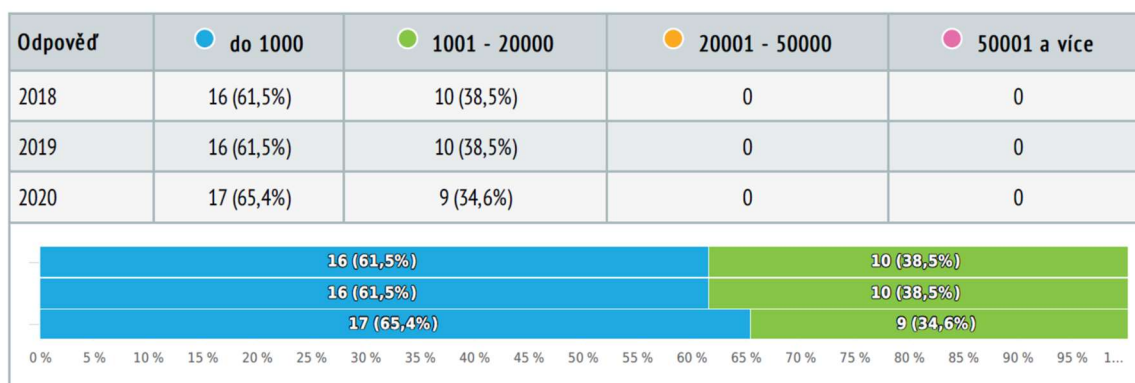
Tab. č. 6 Odpovědi respondentů na otázku č. 4: Přibližně kolik exekučních nápadů bylo u vás podáno v letech 2018 - 2020?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Vývoj počtu ukončených exekučních řízení za období 2018 – 2020 byl sledován pomocí otázky č. 5. Z odpovědí vyplynulo, že dochází k mírnému snižování v počtu ukončených exekucí u dotázaných exekutorů. Stav v letech 2018 a 2019 označili dotazovaní exekutoři za stejný v roce 2020 u kategorie od 1.001 – 20.000 je evidováno snížení a naopak v nižší kategorii mírné zvýšení. Výsledky roku 2020, ale mohou být ovlivněny pandemií Covid 19, kdy některé exekuční činnosti byly pozastaveny nebo odloženy.

Tab. č. 7 Odpovědi respondentů na otázku č. 5: Přibližně kolik exekučních nápadů bylo u vás ukončeno v letech 2018 -2020?

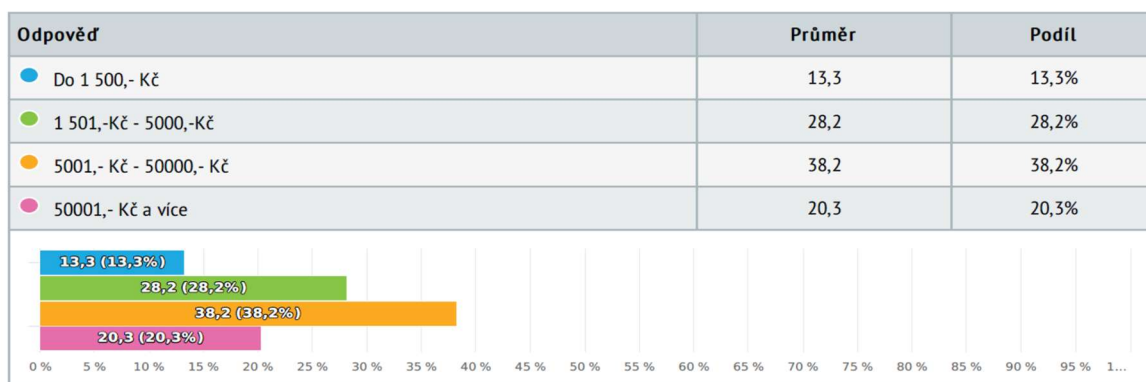

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Šestá otázka se v dotazníku vztahovala na zjištění procentuálního poměru mezi exekucemi s různou výší jistiny. Pohledávky byly rozděleny do kategorií podle velikosti jistiny (viz tabulka č. 8, str. 69). Úkolem respondenta bylo dle skutečného procentuálního zastoupení, rozdělit 100 % z celkového objemu řešených exekucí. Výsledkem dotazování je zjištění, že je nejvíce exekucí s jistinou v rozmezí od 5.001,- do 50.000,- Kč. Výsledek se rozchází s celorepublikovým průměrem, který činil k datu 11. 11. 2020 částku 71.269,- Kč na jednu exekuci.⁸⁷ Rozdíl je s největší pravděpodobností způsoben, nízkou účastí exekutorů na dotazníkovém šetření.

⁸⁷ Statistický: Vícečetné exekuce: Průměrný počet exekucí. *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statistiky-list-V.pdf>

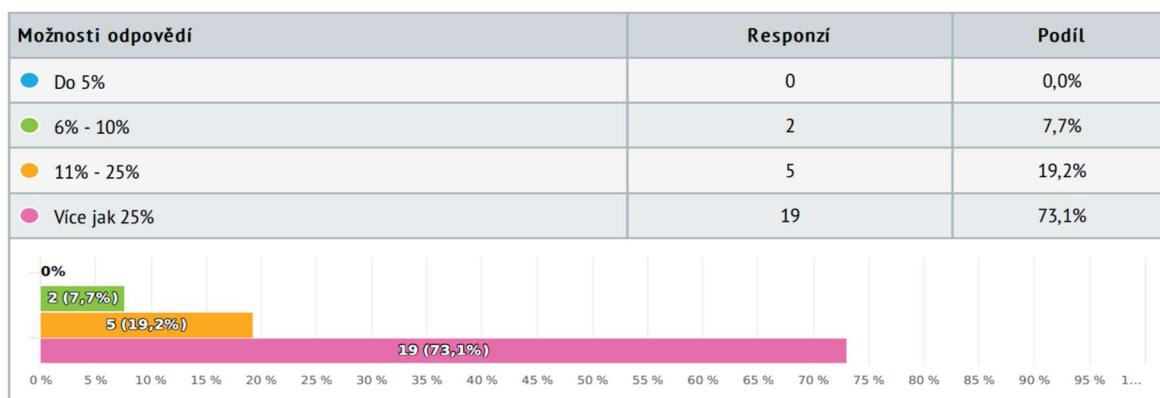
Tab. č. 8 Odpovědi respondentů na otázku č. 6: Odhadněte, kolik procent ze všech pohledávek u vás zaujímají exekuce s jistinou:

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Sedmou otázkou bylo zjišťováno, u kolika procent exekučních řízení zahájených v průběhu roku nebylo nic vymoženo. Z výsledků (tabulka č. 9) lze dovodit, že více jak 73 % exekutorských úřadů má více jak 25 % zahájených exekucí, které nejsou spláceny. Tento výsledek vypovídá, že je velmi malé procento exekucí, kde se daří hned od zahájení splácet. Tento jev lze částečně vysvětlit velkým počtem osob s vícečetnými exekucemi, kterým, vzhledem k dluhové spirále stále narůstají nové exekuce, které budou spláceny teprve, až se podaří splatit exekuce zahájené dříve.

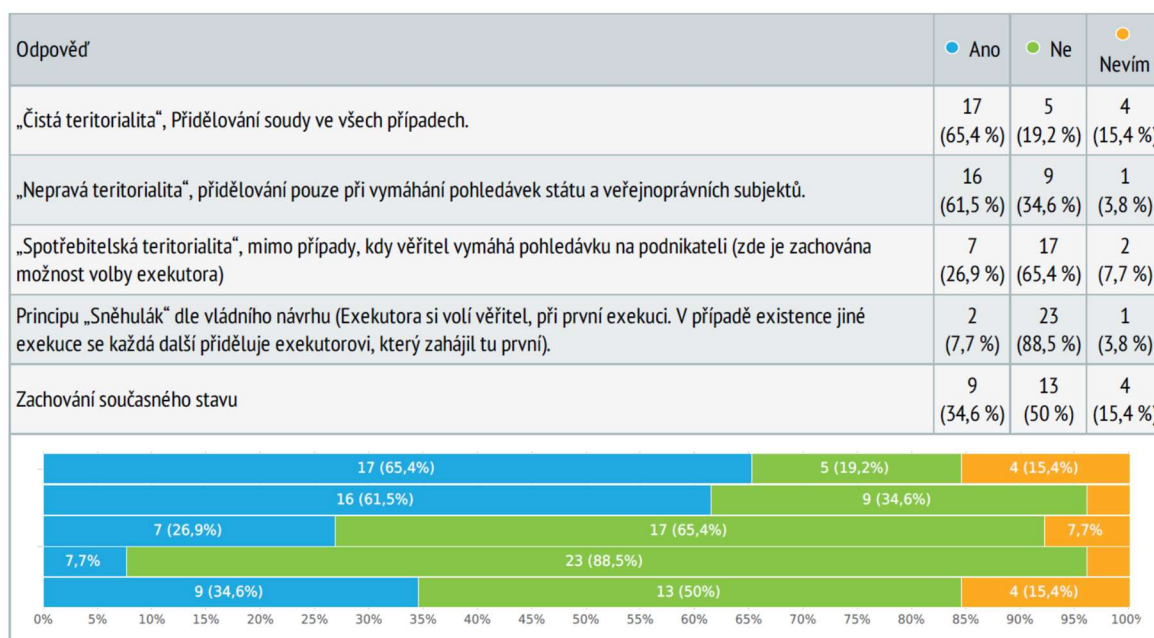
Tab. č. 9 Odpovědi respondentů na otázku č. 7: Odhadněte, v procentech u kolika řízení zahájených v průběhu roku nebylo nic vymoženo?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Názor exekutorů na zavedení teritoriality (místní příslušností exekutorů) řešila osmá otázka dotazníku. Exekutor měl na výběr mezi pěti případy, na které mohl odpovědět jednou ze tří odpovědí, a to ano, ne a nevím. Výsledky v tabulce č. 10 ilustrují, jak se samotní exekutoři dívají na zavedení různých typů teritoriality. Největší zastoupení má zavedení čisté nebo nepravé teritoriality, pro které by bylo 32 % ze zkoumaného vzorku. Naopak nejmenší zájem je o zavedení návrhu ministryně spravedlnosti „Sněhuláka“. U této otázky byla dále v práci provedena komparace výsledků mezi malými a velkými exekutorskými úřady.

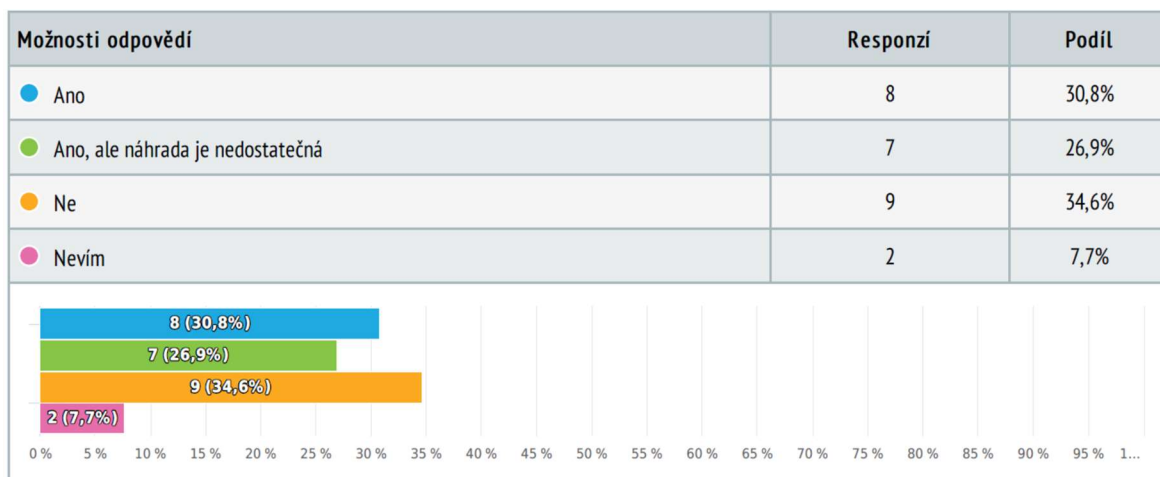
Tab. č. 9 Odpovědi respondentů na otázku č. 8: Jste pro zavedení teritoriality (místní příslušností exekutorů a jejich přidělování soudy)?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Devátá otázka měla zjistit odpověď, zda exekutoři souhlasí s návrhem na ukončení marných exekucí do hodnoty jistiny 1.500,- Kč s náhradou nákladů ve výši 1.050,- Kč. Pro souhlas s ukončením marných exekucí se vyslovilo více jak 57 % dotázaných, z toho ale skoro polovina nesouhlasila s navrhovanou odměnou pro exekutory. Bližší analýza výsledků je provedena v porovnání mezi skupinou malých a velkých exekutorských úřadů v následující kapitole.

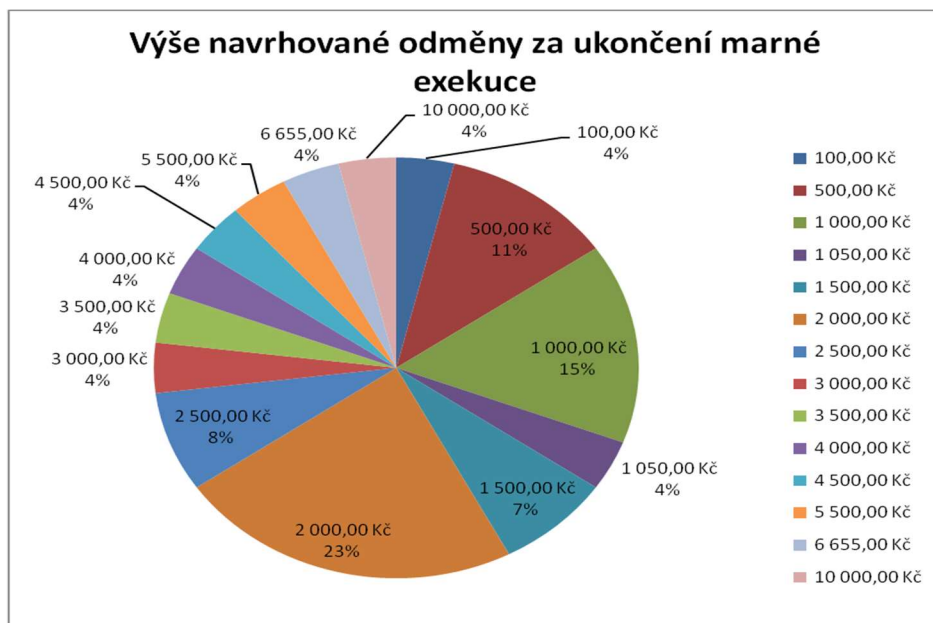
Tab. č. 11 Odpovědi respondentů na otázku č. 9: Souhlasíte s návrhem na ukončení marných exekucí do hodnoty jistiny 1500,- Kč s náhradou pro exekutora ve výši Kč 1050,- Kč?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Účelem desáté otázky bylo zjistit, jakou odměnu by si exekutor představoval v případě ukončení exekucí do hodnoty jistiny 1.500,- Kč. Z výsledků této otázky (graf č. 7, str. 72) lze vyčíst, že nejvíce dotazovaných by preferovalo odměnu exekutora ve výši 2.000,- Kč a to v 6 případech, což je 23 % z celkového počtu dotázaných. Polovina odpovídajících by pak preferovala částku v rozmezí 1.000,- až 2.000,- Kč. Zjištěná data korespondují s výsledky předcházející otázky. Průměrná výše odměny činí 2.454,- Kč ze všech odpovědí.

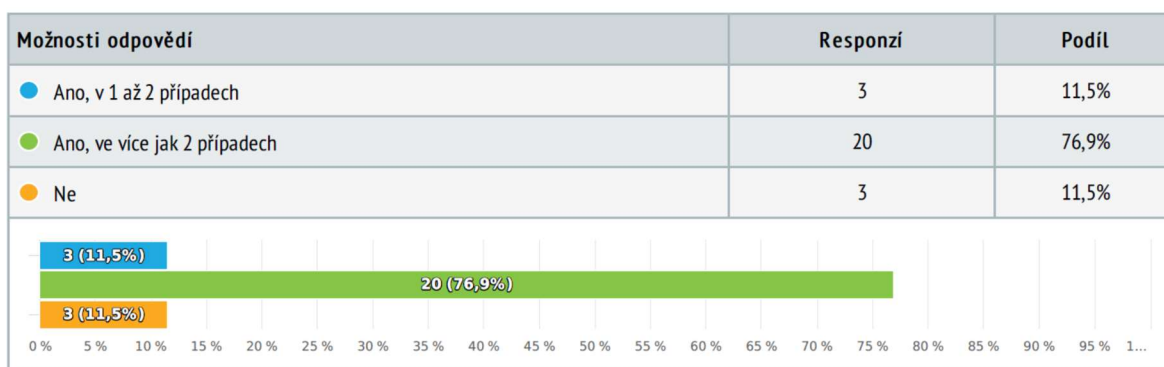
Graf č. 7 Odpovědi respondentů na otázku č. 10: Jako odměnu exekutorovi byste navrhli v případě ukončení exekucí do hodnoty jistiny 1.500,- Kč?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Cílem otázky číslo jedenáct bylo zjistit, zda se exekutor při své praxi setkal s případem, kdy se věřitel dostal do platební neschopnosti z důvodu nesplácení dluhů povinným. Výsledek šetření (tabulka č. 12) je alarmující. Z provedeného dotazníkového šetření vyplynulo, že 87 % dotazovaných exekutorů odpovědělo, že se s tímto jevem setkalo minimálně v jednom případě. A celých 76 % exekutorů má tuto zkušenost ve více jak dvou případech.

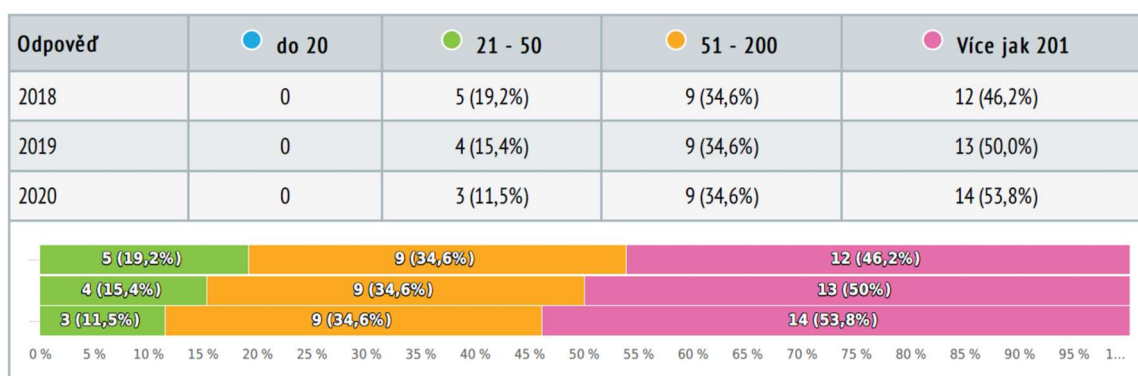
Tab. č. 12 Odpovědi respondentů na otázku č. 11: Setkali jste se u vás s případy, kdy se věřitel dostal do platební neschopnosti z důvodu nesplácení dluhů dlužníkem?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Dvanáctá otázka se věnovala využívání možnosti insolvenčního řízení u povinných u dotazovaných exekutorů. Insolvenční řízení je zhruba u 50 % dotazovaných exekutorů zahajováno u více jak 200 případů. Dle výsledků v tabulce č. 13 bylo analyzováno, že se počet zahájených insolvencí v průběhu tří let mírně zvyšuje. U dotazovaných exekutorů je nárůst zahájení insolvencí v průběhu tří let stabilní a přijetí zjednodušených podmínek pro vstup do insolvencí se ve výsledcích neprojevil.

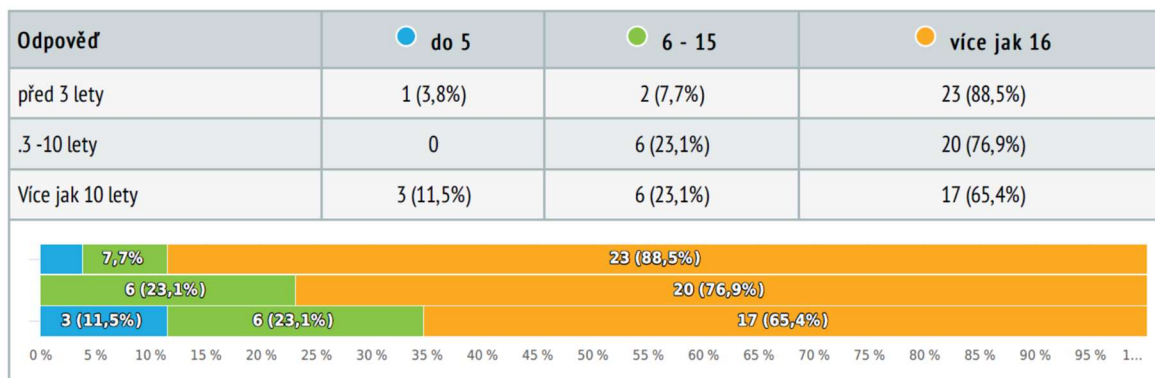
Tab. č. 13 Odpovědi respondentů na otázku č. 12: Přibližně u kolika povinných, v řízeních vedených vaším úřadem, bylo zahájeno insolvenční řízení?

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

Cílem poslední otázky bylo zjistit, zda se dlouhodobé exekuce daří ukončovat i po 10 letech. Jak ukazuje tabulka č. 14, (str. 74) až 65 % dotázaných exekutorů ukončilo v posledním roce více jak 16 exekucí zahájených před deseti lety. Výsledek ukazuje, že se daří řešit i exekuce, u kterých několik let nebylo nic vymoženo. Jedná se často o exekuce na dlužníky, kteří mají více exekucí. Po splacení dřívějších exekucí přijde řada na splacení dalších v pořadí. V případech těchto letitých exekucí, však stále narůstají náklady exekuce. Proto je tu návrh na ukončení marných neboli bagatelních pohledávek. Jak již bylo řešeno v této práci v kapitole „Zastavení nevymahatelných exekucí“ (str. 51).

Tab. č. 14 Odpovědi respondentů na otázku č. 13: Odhadněte, kolik exekucí se vám v posledním roce podařilo ukončit vymožením, zahájených před:

Zdroj: Zpracování na základě vlastního šetření

4.8.3 Výsledky malé versus velké úřady

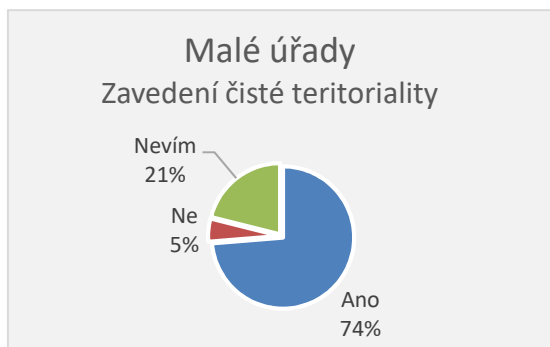
Pro přehlednější porovnání a následnou interpretaci zjištěných výsledků dotazníkového šetření, byly vytvořeny dvě skupiny exekutorů podle počtu zaměstnanců. Jednalo se o skupinu malých úřadů (do 10 zaměstnanců) a velkých úřadů (od 10 zaměstnanců výše). Komparací výsledků dotazníkové šetření mezi oběma skupinami, které řešily problematiku zavedení určitého typu teritoriality a ukončení marných exekucí, byly zjištěny tyto závěry:

Zavedení čisté teritoriality

Porovnáním odpovědí na zavedení čisté teritoriality mezi skupinami malých a velkých úřadů (graf č. 8 a č. 9), je zjevná názorová odlišnost. Rozdíl je dán již zmiňovanou problematikou, že zavedení čisté teritoriality dopadne na velké úřady, jimž se tak sníží počet nápadů, a naopak malým úřadům její zavedení pomůže udržet nebo vylepšit svou pozici na exekučním trhu. Z porovnání grafů jednoznačně vyplývá, že malé úřady jsou pro zavedení, velké naopak spíše proti zavedení čisté teritoriality.

Graf č. 8 Malé úřady.

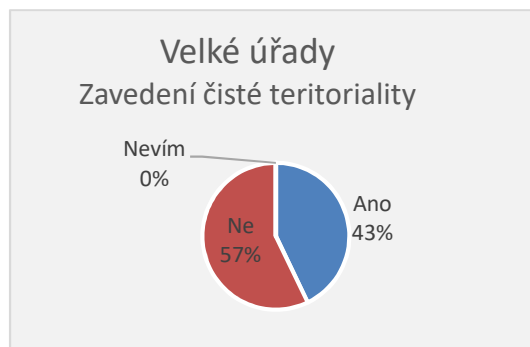
Zavedení čisté teritoriality.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 9 Velké úřady.

Zavedení čisté teritoriality.

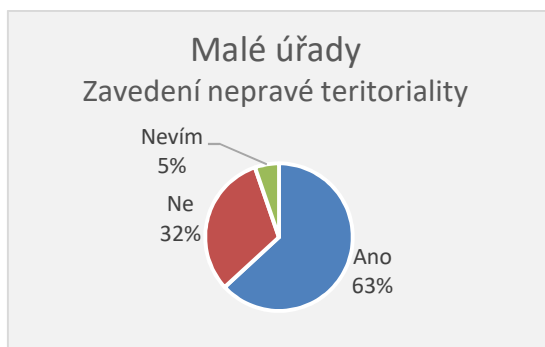
Zdroj: Vlastní zpracování.

Zavedení nepravé teritoriality.

Komparace výsledků mezi oběma skupinami ukázala, že pro variantu nepravé teritoriality jsou obě skupiny stejně nakloněny. Pro její zavedení se malé úřady vyslovily v 63 % a velké úřady v 57 % (graf č. 10 a č. 11).

Graf č. 10 Malé úřady.

Zavedení nepravé teritoriality.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 11 Velké úřady.

Zavedení nepravé teritoriality.

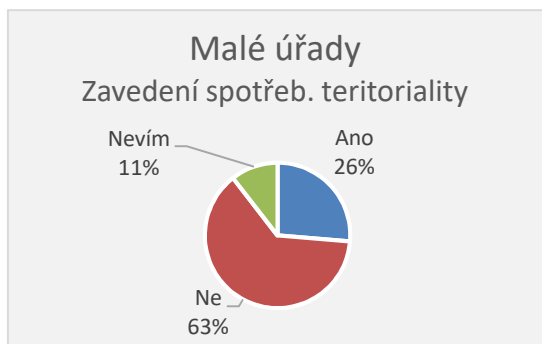
Zdroj: Vlastní zpracování.

Zavedení spotřebitelské teritoriality

Pro zavedení spotřebitelské teritoriality se v obou skupinách vyjádřila více jak jedna čtvrtina dotazovaných exekutorů graf č. 12 a č. 13, str. 76. Naopak zbytek je proti zavedení. V případě této varianty se neprokázal rozdílný názor mezi velkými a malými úřady na zavedení respektive nezavedení spotřebitelské teritoriality.

Graf č. 12 Malé úřady.

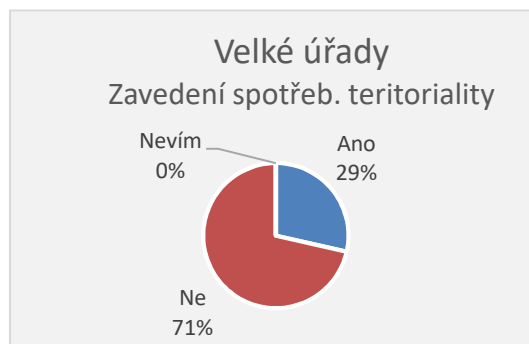
Zavedení spotřebitelské teritoriality.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 13 Velké úřady.

Zavedení spotřebitelské teritoriality.

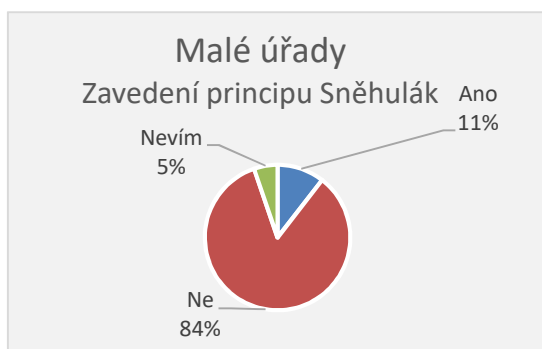
Zdroj: Vlastní zpracování.

Varianta Sněhulák.

S vládním návrhem ministryně Benešové nesouhlasí naprostá většina exekutorských úřadů. U skupiny velkých úřadů průzkum ukázal dokonce 100 % odmítnutí zavedení této varianty, u malých úřadů tuto variantu zamítlo 84 % dotazovaných, jak ukazují grafy č. 14 a č. 15.

Graf č. 14 Malé úřady.

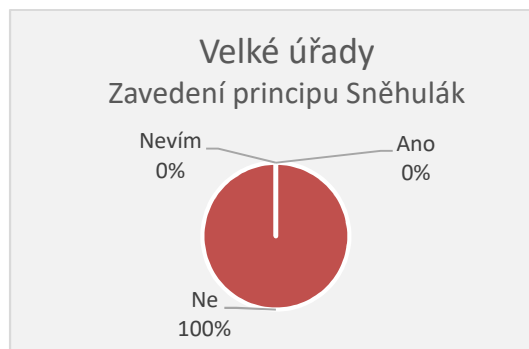
Zavedení principu Sněhulák.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 15 Velké úřady.

Zavedení principu Sněhulák.

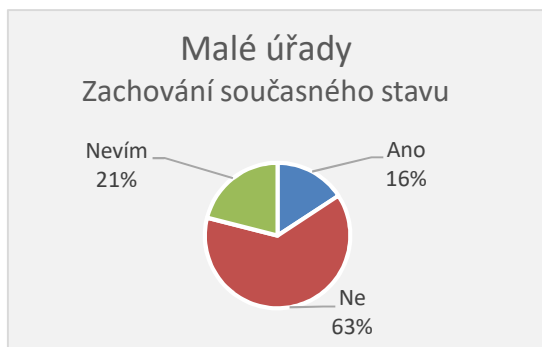
Zdroj: Vlastní zpracování.

Zachování současného stavu

Na zachování současného stavu panuje mezi skupinami zcela opačný názor. Malé úřady chtějí změnu a se zachováním současného stavu jich souhlasí pouze 16 % dotázaných. Velké úřady se naopak vyslovily pro zachování současného stavu v 86 % oproti 14 % pro jeho změnu (graf č. 16 a č. 17, str. 77).

Graf č. 16 Malé úřady.

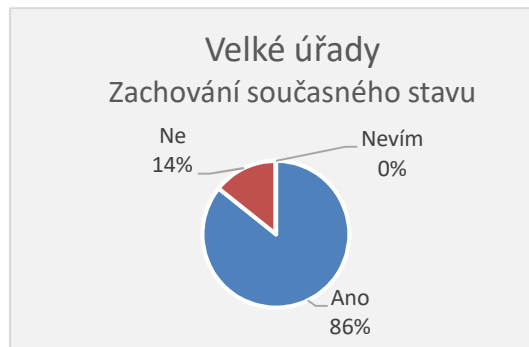
Zachování současného stavu

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 17 Velké úřady.

Zachování současného stavu

Zdroj: Vlastní zpracování.

Výsledky komparace mezi skupinami malých a velkých úřadů ukázaly, že na krajní varianty, jako je zavedení čisté teritoriality a zachování současného stavu, je mezi skupinami zcela opačný názor, který koresponduje s postavením velkých a malých úřadů na exekučním trhu. Naopak pro kompromisní varianty teritoriality (nepravá a spotřební) se názory mezi skupinami neliší a poměr výsledků pro a proti je u obou skupin podobný. Zcela specifické je postavení vůči variantě Sněhulák, kdy ani jedna ze skupin se zavedením této varianty nesouhlasí.

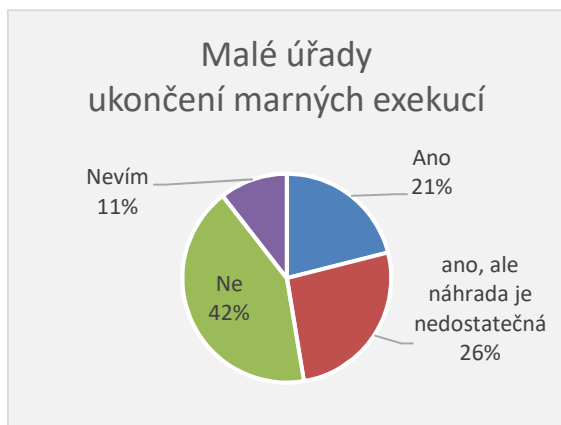
Zastavení marných exekucí

V otázce č. 9 a č. 10 bylo zkoumáno, zda souhlasí exekutoři s ukončením marných exekucí do hodnoty 1.500,- Kč s náhradou ve výši 1.050,- Kč, jak předpokládá vládní návrh poslance Patrika Nachera.

Pokud se na odpovědi podíváme v komparaci pohledu velkých a malých exekutorských úřadů, docházíme opět názorovým rozdílům mezi sledovanými skupinami viz. graf č. 18 a č. 19 (str. 78).

Graf č. 18 Malé úřady.

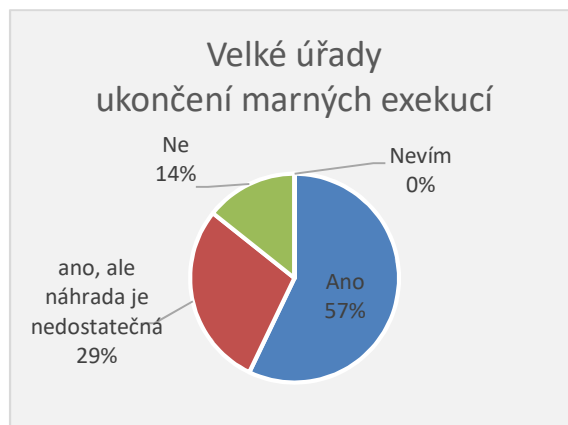
Ukončení marných exekucí

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf č. 19 Velké úřady.

Ukončení marných exekucí

Zdroj: Vlastní zpracování.

Malé úřady se ve 42 % vyslovily pro neukončení marných exekucí. Naopak za ukončení i v případě vyšší náhrady (součet odpovědí ano a ano, ale náhrada je nedostatečná) se postavilo celkem 47 %. Malé exekutorské úřady se snaží udržet na trhu a dořešit každou exekuci, a navrhovaná náhrada jim ušlý zisk za odvedenou práci plně nenahradí. V případě velkých exekutorských úřadů je za ukončení marných exekucí (součet odpovědí ano a ano, ale náhrada je nedostatečná) 87 % ze všech odpovídajících, a proti jejich ukončení pouze 14 %. U velkých exekutorských úřadů je situace jiná, vzhledem k tomu, že už mají určité postavení na exekutorském trhu a jsou tedy zajištěni, zrušení marných exekucí i v případě určité finanční ztráty je ekonomicky moc nezasáhne. I u dlouhodobě vyhlízející marné exekuce, se může stát, že se ji nakonec po několika letech podaří splatit.

Pokud by došlo na porovnání průměrné navrhované částky na odměnu exekutorovi za ukončenou exekuci v obou skupinách, malé exekutorské úřady navrhly částku 2.645,- Kč oproti velkým úřadům, které navrhly částku 1.935,- Kč. Rozdíl ve velikosti navržené částky lze vysvětlit například v nákladech na administraci, kdy u větších exekutorských úřadů dochází k úsporám z rozsahu.

5 Závěr

Cílem práce bylo zhodnocení ekonomických dopadů navrhovaných změn Exekučního řádu na zainteresované subjekty a návrhů na jejich řešení. Smyslem práce bylo identifikovat dopady jednotlivých změn a na základě analýzy dat z dotazníkového šetření zjistit názory na analyzované problémy samotných exekutorů. Jelikož problematika exekučního řízení je velmi rozsáhlá, byly pro účely práce vybrány jen určité problémové oblasti, které jsou v současné době aktuální, a které se vzájemně doplňují nebo na sebe navazují. Jedná se o návrh na zavedení místní příslušnosti exekutorů, problematiku ukončení marných exekucí, zaměstnávání lidí s více exekucemi, problematiku mladistvých v exekuci, problémy v zaměstnávání dlužníků a chráněný účet. Jedná se o problémy, které by ve velkém mohly ovlivnit počty exekucí, zjednodušit už tak složitou situaci zadlužených osob, mohly by snížit náklady na vymáhané exekuce a optimalizovat trh s exekucemi.

V problematice exekucí máme několik zainteresovaných subjektů. Jsou tu samotní dlužníci, kteří se buď vlastní vinou či shodou náhod dostali do této situace. Věřitelé, kteří se domáhají svých zákonných práv. Exekutoři, kteří vykonávají činnost jako každý jiný podnikatel, ale ta činnost je s pověřením státu. Stát, jenž řeší hlavně negativní dopady zadluženosti obyvatelstva. A ostatní subjekty, jako zaměstnavatelé, kteří mají zvýšené náklady v souvislosti se zaměstnáváním osob v exekuci.

Jedním ze stěžejních bodů, které diplomová práce řeší, je teritorialita exekutorů. Jedná se o problematiku, která má dopad nejen na celý exekutorský trh, ale i další subjekty. Autorka práce se přiklání k jejímu zavedení, nejlépe ve formě čisté teritoriality. Jejím zavedením by mohlo dojít k vyrovnání rozdílů v počtech exekucí mezi exekutory, resp. exekutorskými úřady. Proti zavedení jsou největší exekutorské úřady, které oponují ztrátou konkurenčního prostředí. Ale jaké konkurenční prostředí se dnes na trhu s exekucemi nachází, když nejsou prováděna výběrová řízení na výběr exekutora pro řešení exekuce, a to ani organizacemi zřizovanými státem. Nehledě na to, že trh s exekucemi je velmi specifický. Pro zavedení teritoriality se postavila i samotná Exekutorská komora ČR.

Výsledky dotazníkového šetření potvrdily, že převážná část exekutorů s touto variantou souhlasí, proti se vyslovily hlavně velké exekutorské úřady. Přínos v zavedení teritoriality je i pro samotné dlužníky, jedná se o jednodušší komunikaci s exekutorem, o snížení nákladu na exekuci, a tím i nižší výslednou sumu, a v případě zavedení

teritoriality na krajské příslušnosti i ušetření za cestovní náhrady. Přínosy pro stát v souvislosti se zavedením teritoriality, jsou hlavně ve snížení celospolečenských nákladů na řešení zadlužených osob. Úspory nakonec vzniknou i na straně zaměstnavatelů, kterým se sníží administrativní zátěž v souvislosti se zaměstnáváním zaměstnance v exekuci. Nejvíce zavedení teritoriality dopadne na samotné věřitele, kteří nyní budou muset v případě vedených exekucí proti více dlužníkům jednat s více exekutory. Určitým kompromisem je zavedení nepravé teritoriality, ale také dalších zmiňovaných variant teritoriality.

Dalším analyzovaným problémem bylo ukončení marných exekucí do určité částky jistiny. Jedná se o takzvané marné exekuce na velmi malé dlužné částky. Jejich ukončení je trochu problematické, protože věřitel má právo dostat zapláceno za svoji práci, službu.

Ale na druhé straně, jsou tu administrativní náklady, které několikanásobně překračují původní dlužnou částku. Jejich ukončení bude mít vliv i na exekutory, kteří za ta léta vedenou agendu nedostanou uhrazenou celou náhradu, ale zase by se ukončil nárůst nákladů za exekuci. Na základě dotazníkového šetření, však bylo zjištěno, že nemalá část těchto exekucí (v případě více exekucí na jednoho povinného) není vlastně zatím řešena, protože se čeká na vyřešení exekucí zahájených před nimi.

Diplomová práce se též zaměřila na ekonomické dopady vícečetných exekucí. Zde je nejvíce zasažen sektor zaměstnavatelů. Podle zjištění jsou náklady na administraci exekuce pro zaměstnavatele vysoké. Zvláště u pracovníků s více exekucemi u různých exekutorů. Navrhovaným řešením je kompenzace aspoň minimálních nákladů zaměstnavateli. Ale tato kompenzace se na straně dlužníka projeví jako negativní externalita zvýšením nákladů exekuce pro dlužníka. Cestou, jak snížit náklady, by byla již zmiňovaná teritorialita, díky které by se snížil počet administrativních úkonů v souvislosti s principem jeden dlužník jeden exekutor. Tento pozitivní dopad by pak mohl snížit stigmatizaci v zaměstnávání zadlužených osob a uchránit je před nebezpečím dluhové pasti.

Práce se okrajově dotkla i problematiky nezletilých v exekuci. Jedná se o citlivý a etický problém. Převážná část dluhů nezletilých vznikla v souvislosti s nezaplacením malých pohledávek. Avšak za roky vedení těchto exekucí je současná hodnota několikanásobně vyšší. Dopady těchto exekucí nejvíce zatěžují stát, tito nezletilí dlužníci totiž pocházejí ze sociálně slabého prostředí nebo dětských domovů. A tak jsou zatíženi

dluhy hned na začátku svého ekonomicky činného života a jsou vyloučeni na okraj společnosti. Dalšími následky je bezesporu i následné zatížení sociálního systému státu. Začátkem března 2021 byla přijata změna zákona na zákaz vymáhání dětských exekucí.

V průběhu zpracování práce došlo k přijetí novely ohledně zřízení chráněného účtu. Který řeší hlavně situaci zadlužených lidí, kdy docházelo ze strany exekutorů, s cílem co nejrychleji uspokojit požadavky věřitele, k zabavení nezabavitelné částky na bankovním účtu. S přijetím institutu chráněného účtu, dochází u dlužníků k jejich ochraně před chudobou. Také pro zaměstnavatele, je chráněný účet pomocí, neboť jeho zřízením již nebudou někteří zaměstnanci v exekuci požadovat výplatu mzdy v hotovosti.

Analyzované problémy v souvislosti s exekucemi, mají většinou dopad nejen na samotné subjekty exekutorského trhu, ale i na zaměstnavatele, či v přeneseném měřítku na stát. Sám stát je v této problematice velkým hráčem. Jeho cílem by mělo být snížení počtu exekucí a tím i dopadů hlavně do sociální sféry. Paradoxem této situace je, že sám stát z velkého množství exekucí profituje v souvislosti s výběrem DPH z nákladů za exekuce. Situaci navíc ani nezlepšuje zdlouhavé projednávání návrhů a změn v této oblasti v Poslanecké sněmovně parlamentu ČR. Vždyť jen návrhy na zavedení teritoriality jsou podávány od roku 2016. Bylo by také vhodné vzít v úvahu, s ohledem na množství již přijatých novel Exekučního řádu, kterých je dnes již více jak čtyřicet a další jsou projednávány v Poslanecké sněmovně, zda by se nejevilo jako nejjednodušší a nejkompexnější řešení přijetí nového a uceleného Exekučního řádu, místo jen částečného řešení jednotlivých problémů.

Závěrem lze shrnout, že hlavně čas ukáže, zda přijetí nových změn bude správná volba a jak se na vývoji exekučního prostředí odrazí následky pandemie COVID – 19.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura:

BREBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy 2018*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2018. ISBN 978-80-7554-118-5.

GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi. 5. aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Linde, 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.

HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury: EXE I. Odpovědnost soudního exekutora za škodu*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-081-4.

HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury: EXE II. Exekuční titul* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-179-8.

HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury: EXE III. Odměna exekutora a náklady* 1. vydání Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-132-3.

HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury/ EXE IV. Způsoby realizace exekuce* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-250-4

HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury/ EXE V. Exekuční proces*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 200 s. ISBN 978-80-7552-256-6.

HORA, Václav, HORÁK, Ondřej, ed. *Soustava exekučního práva: Soudní řízení nesporné*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Klasická právnická díla (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-237-5.

HLAVSA, Petr, Radovan DÁVID a Michal KOJAN. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí: poznámkové vydání s judikaturou podle stavu k 1. září 2013*. Praha: Leges, 2013. Glosátor. ISBN 978-80-87576-54-0.

JEŽEK, Martin. *Jak vyzrát na exekuce*. Brno: BizBooks, 2013. ISBN 978-80-265-0070-4.

JUŘÁTKOVÁ, Petra. Position of judicial officers in the Czech Republic in comparison with other European countries. *International and comparative law review*. 2017, 17(1), 223-237. ISSN 1213-8770.

KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074006302

KEJŘ, Jiří. *Středověké kanonické právo v rukopisech České republiky*. Díl 1. Praha: Archiv Akademie věd České republiky, Komise po studium a soupis rukopisů, 2003, ISBN 80-86404-10-2

KINCL, Jaromír; URFUS Valentin; SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. BECK, 1995, 386 s. ISBN 80-7179-031-1.

KUČEROVÁ, D., *Lexikon mzdového účetnictví pro rok 2020*, Vydal. Dagmar Kučerová, osmé vydání 2020, ISBN: 978-80-905712-6-5.

KURKA, Vladimír a Karel SVOBODA. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7478-374-6.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 251 až 376). Exekuční řád. Exekuční právo*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, 556 s. ISBN 978-80-7478-988-5

OPLETAL, Radim. *Otazníky kolem teritoriality*. Komorní listy: časopis soudních exekutorů. 2010, roč. 2. č. 2, s. 6–8. ISSN 1805-1081.

POLANSKÝ, Petr. *Územní působnost soudního exekutora*. Komorní listy: časopis soudních exekutorů. 2010, roč. 2, č. 2, s. 3–4. ISSN 1805-1081

SHELLE, Karel, Karel SHELLE JR. a Ilona SHELLEOVÁ. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. vydání Norderstendt Germany: GRIN Verlag, 2011. ISBN 978-3640797219.

SCHELLEOVÁ, Ilona, Dr. a kolektiv, *Exekuční řízení*, EUROLEX BOHEMIA s.r.o., Praha 1, 2005, ISBN: 80-86861-46-5

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce*. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-91-5.

SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-640-1.

STEVČEK, Marek a Svetlana FICOVÁ. *Exekučný poriadok: komentár*. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edícia komentované zákony. ISBN 978-80-7400-335-6.

ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

ŠUBRT, Bořivoj. *Exekuční a ostatní srážky ze mzdy a z jiných příjmů: pro roky 2013 a 2014*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-378-4.

TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

ULLRICH, Ladislav. *Exekuční řízení: komentované vzory podání*. Brno. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-782-8.

WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

6.2 Internetové zdroje:

Bilionový byznys s pohledávkami musí skončit, žene lidi do dluhových pastí, říká exekutor. *E15 Finexpert.cz*[online]. 2001 - 2021 CZECH NEWS CENTER a.s., [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/bilionovy-byznys-s-pohledavkami-musi-skoncit-zene-lidi-do-dluhovych-pasti-rika-exekutor-1370399>=

Bratři z dětského domova dostali nejhezčí vánoční dárek, život bez dluhů. *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2009 - 2020 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2406-bratri-z-detskeho-domova-dostali-nejhezci-vanocni-darek-zivot-bez-dluhu?w=>

Ceník. *Exekutorský úřad Prahy I*[online]. JUDr. Jiří Bulvas - soudní exekutor 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z <https://www.exekutorpraha1.cz/cenik>

Centrální evidence exekucí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>

Cesta z pastí. České exekuce se mění k lepšímu *Peníze.cz*[online]. 2000 - 2021 Peníze.CZ, [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/osobni-bankrot/417599-cesta-z-pasti-ceske-exekuce-se-meni-k-lepsimu>

Co je insolvence? *Insolvenční návrhy .cz*[online]. 2021, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.insolvencni-navrhy.cz/co-je-insolvence.html>

Co jsou přednostní a nepřednostní pohledávky při exekuci? *Online finance* [online]. 2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://online-finance.info/2020-co-jsou-prednostni-a-neprednostni-pohledavky-pri-exekuci/>

ČAK se vyjádřila k otázce teritoriality soudních exekutorů *Advokátní deník.cz*[online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/02/08/soucasne-zneni-novely-exekucniho-radu-povede-k-zacykleni-exekuci/>

Daňová „exekuce“ a další režimy. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

Dluh obyvatel Česka vzrostl na 2,52 biliónů Kč. *E15 Finexpert.cz*[online]. 2001 - 2021 CZECH NEWS CENTER a.s., [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/pujcujeme-si/dluh-obyvatel-ceska-vzrostl-na-2-52-bilionu-Kc-1372722>

Dvacítka exekutorů spravuje polovinu všech exekucí, Rekonstrukce státu apeluje na přijetí teritoriality *Rekonstrukce státu* [online]. 2021 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.rekonstrukcestatu.cz/archiv-novinek/dvacitka-exekutoru-spravuje-polovinu-vsech-exekuci-rekonstrukce-statu-apeluje-na-prijeti-teritoriality>

Exekuce. *Finanční vzdělávání*[online]. Česká bankovní asociace 2020, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce>

Exekuce firmy zatěžují finančně i administrativně. *Svaz průmyslu a dopravy České republiky* [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.spcr.cz/muze-vas-zajimat/pravni-infoservis/11740-exekuce-firmy-zatezují-financne-i-administrativne>

Exekuci nařizuje soud na návrh věřitele. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/807-12-exekuci-narizuje-soud-na-navrh-veritele?w=>

Exekuční řízení krok za krokem. *Finanční vzdělávání* [online]. Česká bankovní asociace 2020, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/exekucni-rizeni>

Exekuční továrna vzkvétá: Největší exekutorský úřad v Česku je v Přerově. I po pochybení a odchodu šéfa pod něj spadá až čtvrtina trhu. *Hospodářské noviny* [online]. 1996-2021 Economia, a.s., [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66497980-exekucni-tovarna-vzkveta-nejvetsi-exekutorsky-urad-v-cesku-je-v-prerov-dlužniku-rostee-i-po-pochybeni-a-odchodu-sefa-pocet-jeho->

Falešní exekutoři. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>

Firmy vyjde zaměstnanec v exekuci drah. Ministerstvo jim chce pomoci. *Česká pozice* [online]. 2021 MAFRA, a.s [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/firmy-vyjde-zamestnanec-v-exekuci-draho-ministerstvo-jim-chce-pomoci.A190423_102848_pozice-tema_houd

Chráněný účet by dlužníkům pomohl víc než veškerá pomoc, kterou jim nabízí zákonodárci navrhované změny *Češi v právu* [online]. 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.cesivpravu.cz/blog/chraneny-ucet-by-dlužnikum-mohl-pomoci-vice-nez-navrhovane-zmeny>

Chráněný účet pro dlužníky s exekucí bude již od dubna 2021 (od 1. 4. 2021) *Exekuce - Insolvence* [online]. 2021 Exekuce-Insolvence.cz [cit. 2021-02-25]. Dostupné z:

<https://exekuce-insolvence.cz/chraneny-ucet-pro-dluzniky-s-exekuci-bude-jiz-od-dubna-2021-od-1-4-2021/>

Jak exekutor zjišťuje majetek dlužníka?. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/809-14-jak-exekutor-zjistuje-majetek-dluznika?w=>

Máte zaměstnance v exekuci? Čtete, jak vyřídit srážky ze mzdy a další povinnosti *Money* [online]. 2021 Solitea, a.s, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://money.cz/mzdy-a-personalistika/mate-zamestnance-v-exekuci-ctete-jak-vyridit-srazky-ze-mzdy-a-dalsi-povinnosti/>

Místní příslušnost exekutorů, tzv. teritorialita *Mapa exekucí*[online]. 2021, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/co-s-tim/teritorialita/>

Náklady exekuce. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/892-43-naklady-exekuce?w=>

Nacher: Zastavme marné exekuce z prkotin *Novinky.cz* [online]. 2019-2021 Seznam.cz a.s., [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/nacher-zastavme-marne-exekuce-z-prkotin-40331947>O projektu. *Centrální evidence exekucí*[online]. 2009 - 2021, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ceecr.cz/>

Okamžik povinnosti priznat DPH soudním exekutorem z nákladů exekuce *Účetní-portál.cz exekucí*[online]. 2021 Účetní portál, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.ucetni-portal.cz/okamzik-povinnosti-priznat-dph-soudnim-exekutorem-z-nakladu-exekuce-prispevek-uzavren-bez-rozporu-578-v.html>

Platební rozkaz a další exekuční tituly. *Justice.cz* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021, [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/exekucni-titul-2/>

Počet zadlužených dětí klesá jen zvolna. Je to zklamání, tvrdí odborníci. *E15 Finexpert.cz* [online]. 2001 - 2021 CZECH NEWS CENTER a.s., [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/pocet-zadluzenych-deti-klesa-jen-zvolna-je-to-zklamani-tvrdi-odbornici-1367575>

Portál dražeb. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/portal-drazeb/23-portal-drazeb?w=>

Poslanci schválili změnu zákona, která zakázala vymáhání dětských dluhů. *iDnes* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-obcansky-zakon-zakaz-detskych-dluhu.A210305_092725_domaci_kop

Prerozdělení trhu mezi exekutory. Kdo to vlastně zaplatí? *Aktuálně.cz* [online]. 1999 – 2021 Economia, a.s [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/jan-placek.php?itemid=37583>

Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutoriradi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

Současné znění novely exekučního řádu povede k zacyklení exekucí *Advokátní deník.cz* [online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/02/08/soucasne-zneni-novely-exekucniho-radu-povede-k-zacykleni-exekuci/>

SPCR Odpověď- náklady exekuce *SP Svaz průmyslu a dopravy České republiky* [online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://www.spcr.cz/images/dokumenty/SPCR_odpoved_nakladyexekuce_150313.pdf

Srážky ze mzdy a jiných příjmů. *Justice.cz* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/srazky-ze-mzdy-a-jinych-prijmu/>

Statistiky: Průměrná vymáhaná částka na jistině na 1 exekuci: *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statisticky-list-X.pdf>

Statistiky: Vícečetné exekuce: Průměrný počet exekucí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statisticky-list-V.pdf>

Transparentní Exekutorská komora: Na svém webu zveřejňuje další statistiky k exekucím. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2627-transparentni-exekutorska-komora-na-svem-webu-zverejnuje-dalsi-statistiky-k-exekucim?w=>

Tzv. systém sněhulák se podle exekutorů v jiných zemích neosvědčil. *ExpresVýkup.cz* [online]. 2018 -2021 GMMedia [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.expresvykup.cz/tzv-system-snehulak-se-podle-exekutoru-v-jinych-zemich-neosvedcil/>

Vícečetné exekuce: Průměrný počet exekucí. *Exekutorská komora České republiky*[online]. 2009 - 2020, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/docs/statisticky-list-V.pdf>

VÝBORNÝ, Marek, Písemné pozměňovací návrhy. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2021 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6513>

Údaje z Centrální evidence exekucí je třeba brát s rezervou. *Patria.cz*[online]. 1997 - 2021, [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/1940097/udaje-z-centralni-evidence-exekuci-je-treba-brat-s-rezervou.html>

Z čeho se skládá dlužná částka. *Exekutor má smůlu*[online]. 2021, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.exekutormasmulu.cz/z-ceho-se-sklada-dluzna-castka/>

Za posledních 13 let vstoupilo do oddlužení 240 000 lidí *Advokátní deník.cz*[online]. 2021 Advokátní deník, [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/01/26/za-poslednich-13-let-vstoupilo-do-oddluzeni-240-000-lidi/>

Za zastavení malých exekucí čtvrt miliardy Kč. Změna zákona má pomoci drobným dlužníkům. *iRozhlas*[online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/exekuce-exekutori-dluhy-exekucni-zakon-novela-patrik-nacher-jan-farsky_2009221527_gak

Zadluženým dětem by mohl od exekuce pomoci stát. Novela zákona má ve sněmovně podporu. *iRozhlas*[online]. 1997-2021 Český rozhlas, [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/deti-exekuce-dluhy-insolvencni-zakon_1904281730_jak

Zákon č. 120/2001 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>.

Zákon č. 182/2006 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s.r.o. 2010-2021 [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182>

Zákoník práce. *Portál.POHODA.cz* [online]. 2012 STORMWARE s.r.o, [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pracovni-pravo/zakonik-prace/>

Zaměstnanec v exekuci. *Práce a mzda* [online]. 2021 Wolters Kluwer ČR, a. s. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.expresvykup.cz/tzv-system-snehulak-se-podle-exekutoru-v-jinych-zemich-neosvedcil/>

Zaměstnavatelé platí za zaměstnance s exekucemi statisíce Kč ročně. O více než polovinu by mohlo *Charita Česká republika* [online]. 2021 Charita Česká republika [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/kdo-jsme/pro-media/tiskove-zpravy/zamestnavatele-plati-za-zamestnance-s-exekucemi-statisice-Kc-rocne-o-vice-nez-polovinu-by-mohlo-snizit-naklady-zavedeni-teritoriality-exekutoru/>

Zpráva o vývoji podnikatelského prostředí v České republice v roce 2018 *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2005 - 2020 MPO [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/2019/11/MSP-za-rok-2018.pdf>

7 Seznam obrázků, tabulek a grafů

7.1 Seznam tabulek

Tab. č. 1	Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky	39
Tab. č. 2	Výpočet měsíčních nákladů za vedení exekucí ve firmě	58
Tab. č. 3	Odpovědi respondentů na otázku č. 1: V kterém roce zahájil váš exekutorský úřad činnost?	65
Tab. č. 4	Odpovědi respondentů na otázku č. 2: Kolik obyvatel má město, ve kterém sídlí váš exekutorský úřad?	66
Tab. č. 5	Odpovědi respondentů na otázku č. 3: Kolik zaměstnanců má váš exekutorský úřad?	67
Tab. č. 6	Odpovědi respondentů na otázku č. 4: Přibližně kolik exekučních nápadů bylo u vás podáno v letech 2018 - 2020?	67
Tab. č. 7	Odpovědi respondentů na otázku č. 5: Přibližně kolik exekučních nápadů bylo u vás ukončeno v letech 2018 - 2020?	68
Tab. č. 8	Odpovědi respondentů na otázku č. 6: Odhadněte, kolik procent ze všech pohledávek u vás zaujímají exekuce s jistinou	69
Tab. č. 9	Odpovědi respondentů na otázku č. 7: Odhadněte, v procentech u kolika řízení zahájených v průběhu roku nebylo nic vymoženo?	69
Tab. č. 10	Odpovědi respondentů na otázku č. 8: Jste pro zavedení teritoriality (místní příslušností exekutorů a jejich přidělování soudy)?	70
Tab. č. 11	Odpovědi respondentů na otázku č. 9: Souhlasíte s návrhem na ukončení marných exekucí do hodnoty jistiny 1.500,- Kč s náhradou pro exekutora ve výši Kč 1.050,- Kč?	71
Tab. č. 12	Odpovědi respondentů na otázku č. 11: Přibližně u kolika povinných, v řízeních vedených vaším úřadem, bylo zahájeno insolvenční řízení?	72
Tab. č. 13	Odpovědi respondentů na otázku č. 12: Odhadněte, kolik exekucí se vám v posledním roce podařilo ukončit vymožením, zahájených před:	73
Tab. č. 14	Odpovědi respondentů na otázku č. 13: Odhadněte, kolik exekucí se vám v posledním roce podařilo ukončit vymožením, zahájených před:	74

7.2 Seznam grafů

Graf č. 1	Exekutorské úřady podle počtu zaměstnanců	35
Graf č. 2	Porovnání vývoje počtu exekucí a počtu povinných v letech 2016 -2020.....	45
Graf č. 3	Porovnání počtu zahájených a počtu ukončených exekucí v letech 2009 - 2019.....	45
Graf č. 4	Vývoj počtu exekucí na osobu v letech 2017 – 2019	46
Graf č. 5	Vývoj počtu nezletilých v exekuci v letech 2018 - 2020.....	61
Graf č. 6	Vývoj počtu exekucí nezletilých v letech 2018 - 2020.....	62
Graf č. 7	Odpovědi respondentů na otázku č. 10: Jako odměnu exekutorovi byste navrhli v případě ukončení exekucí do hodnoty jistiny 1500,- Kč?	72
Graf č. 8	Malé úřady. Zavedení čisté teritoriality.	75
Graf č. 9	Velké úřady. Zavedení čisté teritoriality.....	75
Graf č. 10	Malé úřady. Zavedení nepravé teritoriality.....	75
Graf č. 11	Velké úřady. Zavedení nepravé teritoriality.	75
Graf č. 12	Malé úřady. Zavedení spotřebitelské teritoriality.	76
Graf č. 13	Velké úřady. Zavedení spotřebitelské teritoriality.....	76
Graf č. 14	Malé úřady. Zavedení principu Sněhulák.	76
Graf č. 15	Velké úřady. Zavedení principu Sněhulák.....	76
Graf č. 16	Malé úřady. Zachování současného stavu.....	77
Graf č. 17	Velké úřady. Zachování současného stavu.	77
Graf č. 18	Malé úřady. Zachování současného stavu.....	78
Graf č. 19	Velké úřady. Zachování současného stavu.	78

8 Přílohy

PŘÍLOHA 1 – DOTAZNÍK

Autor:

Bc. Pavlína Hnízdová

Vážený respondenti,

jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze a jako téma diplomové práce jsem si zvolila Problematika exekucí v České republice. Důležitým faktorem pro mou práci je sběr dat k problematice exekucí a exekutorských úřadů, a proto bych Vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku.

Údaje, které vyplňujete, neobsahují žádné osobní údaje (narození, adresa, jména), jedná se o anonymní dotazník určený pouze pro studijní účely.

Děkuji Vám za Vaši ochotu a čas strávený při účasti na toto šetření.

Bc. Pavlína Hnízdová

.

Dotazník pro exekutory

1 V kterém roce zahájil Váš úřad v činnosti?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- V letech 2001 - 2005 V letech 2006 - 2010 V letech 2011 - 2015 V letech 2016 - 2020

2 Kolik obyvatel má město, ve kterém sídlí váš exekutorský úřad?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Méně jak 30 000 obyvatel 30 001 - 100 000 obyvatel 100 001 - 500 000 obyvatel Více jak 500 001 obyvatel

3 Kolik zaměstnanců má váš exekutorský úřad

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Do 10 zaměstnanců 11 - 50 zaměstnanců 51 - 100 zaměstnanců 100 a více zaměstnanců

4 Přibližně kolik exekučních nápadů bylo u vás podáno v letech 2018 - 2020

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	do 1000	1000 - 20000	20000 - 50000	50000 a více
2018	☐	☐	☐	☐
2019	☐	☐	☐	☐
2020	☐	☐	☐	☐

5 Přibližně kolik exekučních případů bylo u vás ukončeno v letech 2018 - 2020

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	do 1000	1001 - 20000	20001 - 50000	50001 a více
2018	☐	☐	☐	☐
2019	☐	☐	☐	☐
2020	☐	☐	☐	☐

6 Odhadněte, kolik procent ze všech pohledávek u vás zauímají exekuce s jistinou

Rozdělte: 100 procent

Do 1 500,- Kč	<input type="text"/>
1 501,-Kč - 5000,-Kč	<input type="text"/>
5001,- Kč - 50000,- Kč	<input type="text"/>
50001,- Kč a více	<input type="text"/>

7 Odhadněte v procentech, u kolika řízení starších jednoho roku nebylo nic vymoženo

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Do 5%
 6% - 10%
 11% - 25%
 Více jak 25%

8 Jste pro zavedení teritoriality (místní příslušností exekutorů a jejich přidělování soudy)

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	Ano	Ne	Nevím
„Čistá teritorialita“, Přidělování soudy ve všech případech.	☐	☐	☐
„Nepřavá teritorialita“, přidělování pouze při vymáhání pohledávek státu a veřejnoprávních subjektů.	☐	☐	☐
„Spotřebitelská teritorialita“, mimo případy, kdy věřitel vymáhá pohledávku na podnikateli (zde je zachována možnost volby exekutora)	☐	☐	☐
Principu „Sněhulák“ dle vládního návrhu (Exekutora si volí věřitel, při první exekuci. V případě existence jiné exekuce se každá další přiděluje exekutorovi, který zahájil tu první).	☐	☐	☐
Zachování současného stavu	☐	☐	☐

9 Souhlasíte s návrhem na ukončení marných exekucí do hodnoty jistiny 1 500,- Kč s náhradou pro exekutora ve výši 1050,- Kč

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ano, ale náhrada je nedostatečná
 Ne
 Nevím

10 Jakou odměnu pro exekutory byste navrhli v případě ukončení marné exekuce do hodnoty jistiny 1 500,- Kč

11 Setkali jste se u vás s případy, kdy se věřitel dostal do platební neschopnosti v důsledku nesplácení dluhů dlužníkem

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano, v 1 až 2 případech Ano, ve více jak 2 případech Ne

12 Přibližně u kolika povinným, v řízeních vedených vaším úřadem, bylo zahájeno insolvenční řízení

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	do 20	21 - 50	51 - 200	Více jak 201
2018	☐	☐	☐	☐
2019	☐	☐	☐	☐
2020	☐	☐	☐	☐

13 Odhadněte, kolik exekucí se vám v posledním roce podařilo ukončit vymožením, zahájených před:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	do 5	6 - 15	více jak 16
před 3 lety	☐	☐	☐
3 - 10 lety	☐	☐	☐
Více jak 10 lety	☐	☐	☐